

DOLENJSKI GOZDAR

**Št. 1 Glasilo delovnega kolektiva
Gozdnega gospodarstva
L. III. NOVO MESTO**

II 5720

01978/2513

D 2008/10841

D O L E N J S K I   G O Z D A R
G I A S I L O   K O L E K T I V A   G O Z D N E G A   G O S P O D A R S T V A
N O V O   M E S T O

Novo mesto, februar 1966

Številka 1

Letnik III.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič
in člani ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič,
ing. Konrad Mehle in Rade Jože

OBČ SK NOVO MESTO

Dokumentacijski arhiv

Inventarna št.

1922

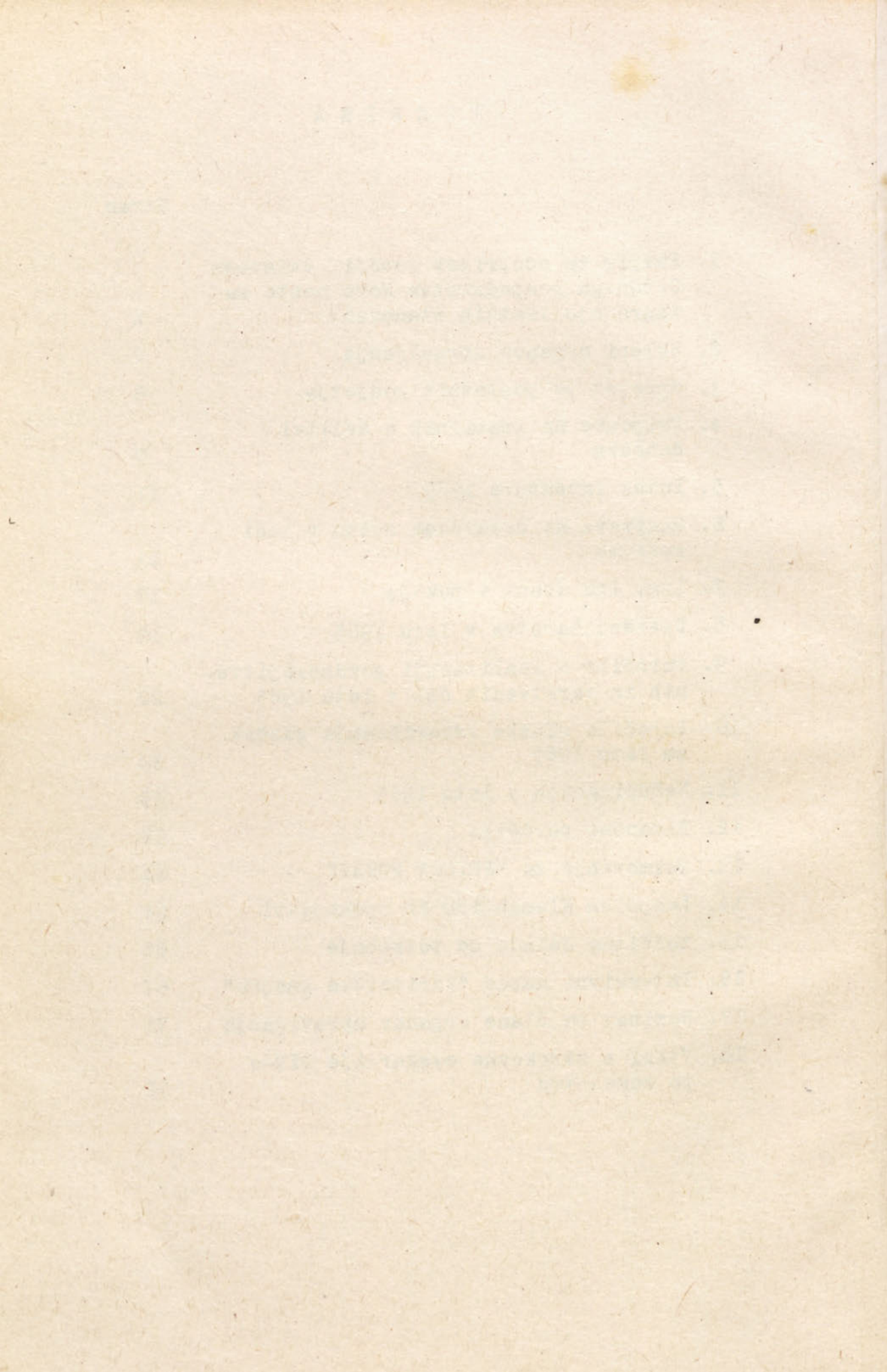
Arhiv. označba

3

V S E B I N A

Stran

1. Razpis za odobritev posojil delavcem Gozdnega gospodarstva Novo mesto za izgradnjo lastnih stanovanj	1
2. Sklepi organov upravljanja	2
3. Sprejet je poslovnik podjetja	6
4. Pripombe na pravilnik o delitvi dohodka	9
5. Potek inventure 1965	11
6. Razprava na delavskem svetu v luči reformne	13
7. Ing. Igo Kraut v pokoju	17
8. Drevesničarstvo v letu 1965	19
9. Poročilo o realizaciji gozdnogojitve- nih in varstvenih del v letu 1965	22
10. Poročilo službe izkoriščanja gozdov za leto 1965	39
11. Mehanizacija v letu 1965	45
12. Finančno poročilo	52
13. Tekmovanje za "FRICOV POKAL"	61
14. Leopoldu Klemenčiču ob upokojitvi	64
15. Zaščitne čelade so potrebne	65
16. Intenzivni nasad "Koritniška gmajna"	67
17. Seminar za člane organov upravljanja	71
18. Vtisi s strokovne ekskurzije DIT-a po zamejstvu	72

R A Z P I S

ZA ODOBRITEV POSOJIL DELAVCEM GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO ZA IZGRADNJO LASTNIH STANOVANJ

Posojila se bodo odobravala v letu 1966 kot udeležba pri novogradnji, dograditvi, nakupu in asanaciji lastnih stanovanj delavcem, ki so v rednem delovnem razmerju pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto.

1. Posojila za novogradnje, dograditve in nakup lastnih stanovanj se bodo odobravala pod sledečimi pogoji:

a/ najdaljši rok vračanja 20 let

b/ najnižja obrestna mera 1 %

2. Posojila za asanacijo lastnih stanovanj se bodo odobravala pod sledečimi pogoji:

a/ najdaljši rok vračanja 10 let

b/ najnižja obrestna mera 1 %

Prednost imajo ponudniki:

a/ z večjo lastno udeležbo

b/ s krajšim odplačilnim rokom

c/ s ponudeno višjo obrestno mero

d/ ponudniki, ki bodo z vloženimi sredstvi več prispevali k reševanju stanovanjskega problema.

Ponudniki, člani zveze borcev in delavci, ki so nujno potrebni posojila imajo prednost kljub nižji ponudbi od ostalih interesentov.

Ponudbi je predložiti pod točko 1: gradbeno dovoljenje s predračunom in projektom, pod točko 2. pa soglasje pristojne občinske skupščine.

Ponudbe z dokumentacijo je treba poslati najkasneje do 15. aprila 1966 na naslov: Gozdno gospodarstvo Novo mesto, Komisiji za razpis posojil za stanovanjsko gradnjo.

Vloge dospele po razpisnem roku, kakor tudi tiste, ki ne bodo opremljene s predpisano dokumentacijo, se pri reševanju ne bodo upoštevale.

Komisija
za razpis posojil stanovanjskih gradenj

SKLEPI ORGANOV UPRAVLJANJA

Na 6. seji dne 29. 12. 1965 je delavski svet razpravljaj in sklepaj o naslednjih zadevah:

1. Sprejel je investicijski program za leto 1966.
2. Določil je amortizacijo za regeneracijo gozdov v znesku 34 N dinarjev po m³ prodanega lesa iz gozdov SLP.
3. Določil je biološko amortizacijo 23,40 N dinarjev povprečno za 1 m³ odkupljenega lesa od lastnikov gozdov. V tej zvezi je sprejel tudi poseben pravilnik.
4. Določil je stopnjo za investicijsko vzdrževanje v višini 2,5 %.
5. Potrdil je gozdnogospodarske načrte za gozdnogospodarske enote Brezova reber, Soteska, Radoha, Gorjanci, Padež-Ruperč vrh, Otočec-Struga, Mirna in Mokronog.
6. Določil je količino lesa za domačo uporabo lastnikov gozdov in v tej zvezi sprejel poseben pravilnik.
7. Osvojil je predlog o nadaljnjem obratovanju žag veneciank, last gozdnega gospodarstva in tistih, ki jih imamo v najemu.
8. Medobčinskemu šolskemu skladu je odobril en milijon starih dinarjev za financiranje strokovnega šolstva. V ta namen je odobril tudi gozdarskemu šolskemu centru Postojna 500.000 starih dinarjev.
9. Skupščini občine Novo mesto je odobril 300.000 starih dinarjev kot prispevek za obnovo javne razsvetljave na Gubčevi in Trdinovi cesti. Prav tako je odobril 200.000 starih dinarjev Skupščini občine Trebnje za obnovo javne razsvetljave v Trebnjem in Mirni.
10. Špohar Francu iz Učakovcev, ki se je težko ponesrečil na žagi venecianki je iz naslova zavarovanja odobril izplačilo v znesku 4,5 milijonov starih dinarjev kot odškodnino za telesno okvaro. Plačati moramo zaradi tega, ker niso bili storjeni vsi varnostni ukrepi.
11. Sprejel je Pravilnik o ceni lesa na panju za les iz gozdov, na katerih je lastninska pravica.

12. Dal je soglasje na imenovanje tov. Molek Darkota na delovno mesto upravitelja Gozdnega obrata Metlika.
13. Podjetju "Agromel" v likvidaciji je odpisal polovico terjatev, to je 12,5 milijona starih dinarjev, ker ni upanja, da bomo zahtevek uveljavili.
14. Smučarskemu društvu "Rog" Novo mesto je odpisal 1,558.000 starih dinarjev na račun vlečnice v Črmošnjicah.
15. Občinski skupščini Trebnje je odpisal 47.803 starih dinarjev na račun predvojaške vzgoje.
16. Prav tako je odpisal terjatev do Mahmulin Mustafa v znesku 3.600 starih dinarjev.
17. Sindikalnim podružnicam odobril 550.000 starih dinarjev za pokritje stroškov rekreacije. Prispevek za počitniški dom.
18. Sprejel je sklep, da pristopi Gozdno gospodarstvo v komercialno investicijsko banko Novo mesto. Hkrati pa se obveže vložiti v kreditni sklad banke 50 milijonov starih dinarjev.
19. Sprejel je sklep, s katerim je določil, da začno redno poslovati obrati za maloprodajo 1. januarja 1966.

Za pripravo poslovnika o delu maloprodajnega obrata je imenoval v komisijo Jakab Kolomana, Pavec ing. Vladota in Povše Franca.

20. Za vodjo maloprodajnih obratov je delavski svet imenoval Jakab Kolomana, ki bo skrbel tudi za odpremo lesa na skladiščih.

Delavski svet je na seji obravnaval poročilo o spremembah in dopolnitvah statuta in sprejel sklep, da gre osnutek statuta med delovno skupnost v razpravo.

Razpisal je zборе lastnikov gozdov, ki imajo nalogo izvoliti člane v svet lastnikov gozdov pri gozdnih obratih. Volilne enote določijo obratni delavski sveti.

Delavski svet je na tej seji poslušal poročilo o poteku razprave o poslovniku podjetja. Čeprav je bila diskusija obširna, delavski svet o njem ni sklepal, pač pa je zadolžil komisijo, da zbere predloge ODS, da jih prouči in posreduje na prihodnji seji.

Na 7. redni seji dne 27. 1. 1966 pa je delavski svet razpravljajal in sklepal o naslednjem:

1. Z nekaterimi dopolnitvami in spremembami je potrdil poslovník.
2. Potrdil je inventuro.
3. Ko je proučil sistem nagrajevanja delavcev na delovnih mestih manipulant in vodja skladišča v Straži, je DS ugotovil pomanjkljivosti pri merilih, zato je odločil, da skladišče še pred delitvijo dohodka obračuna razliko OD do planiranega povprečja.
4. DS zadolži upravni odbor naj prouči sistem nagrajevanja komisij ki so delale, oziroma delajo na izdelavi raznih aktov podjetja.
5. Potrdi pogodbo o ustanovitvi Poslovnega združenja gozdno gospodarskih organizacij Slovenije.
6. Imenuje komisijo (druge stopnje za reševanje pritožb, ki se nanašajo na domačo uporabo lesa v gozdovih v državljanski lastnini. V komisijo je imenoval tov. Adamič Danijela kot predsednika in ing. Petrič Jožeta ter ing. Kalinovič Radeta kot člana.
7. Društvu inženirjev in tehnikov SRS je odobril 2.000 N dinarjev kot pomoč pri tiskanju strokovnega glasila Gozdarskega vestnika.
8. Sprejel je sklep, da bo gozdno gospodarstvo iz sredstev namenjenih za izobraževanje prispevalo za financiranje strokovnega šolstva 1 % od bruto izplačanih osebnih dohodkov in sicer:
Gozdarskemu šolskemu centru Postojna v višini 0,60 %, Medobčinskemu skladu (občine Novo mesto, Črnomelj, Trebnje in Metlika) za strokovno šolstvo v višini 0,40 %.
Izplačila izvrši gozdno gospodarstvo ob priliki izplačila osebnih dohodkov in sicer do sprejema zakona o financiranju strokovnega šolstva.
9. Sprejel je sklep o ustanovitvi lastnega stanovanjskega obrata v kolikor bodo to dopuščali stan.predpisi.
10. Sprejel je poslovník o delu maloprodajnih obratov in odpremnih skladišč ter sklep o formiranju obrata za maloprodajo v Trebnjem.

11. Sklenil je, da gozdno gospodarstvo odproda kamion Scepel, ki ga uporablja Gozdni obrat Novo mesto.
12. Zadolžil je upravni odbor, da preuči normative osebnih varstvenih sredstev, službenih oblek in druge opreme za vse kategorije delavcev podjetja.
13. Potrdil odkupni cenik za gozdne sortimente, ki jih prejme iz gozdov v državljanski lastnini.

Na 8. redni seji dne 12. februarja je delavski svet razpravljal in sklepal o naslednjem:

1. Potrdil je zaključni račun podjetja.
2. Potrdil je zaključni račun Počitniškega doma.
3. Določil je, da koristniki počitniškega doma prejmejo iz sredstev podjetja (iz sklada skupne porabe ali iz rekreacijskega sklada) regres 1.000 starih din dnevno po osebi. Regres pripada vsem delavcem delovne skupnosti GG, tudi za njihove ožje družinske člane, ki niso v delovnem razmerju.

Glede ustanovitve in koriščenja rekreacijskega sklada v višini 1,5 % od osebnih dohodkov (do 1. 1. 1966 smo sredstva v višini 1,5 % od osebnih dohodkov nakazovali v Beograd), je delavski svet odločil, da se izvede anketa, katere rezultate je treba upoštevati.

Delavski svet priporoča, da se počitniški dom v Novem gradu odproda in kupi nov dom ali pa samo lokacijo nekje nižje ob obali proti jugu.

4. Sprejel je priporočilo, da se sredstva, namenjena za stanovanja in sredstva iz sklada skupne porabe namenjena za gradnjo stanovanj, dá prvenstveno kot posojilo delavcem za individualno gradnjo stanovanj. Iz tega sledi, da v bodoče ne bo več podjetje kupovalo za svoje delavce stanovanj, razen v primeru, če gre za stanovanje delavca, ki iz socialnih razlogov ne bi mogel graditi stanovanja v lastni režiji.

V zvezi z gornjim priporočilom je sprejel sklep o razpisu posojila za gradnjo stanovanj delavcem gozdnega gospodarstva.

5. Potrdil je poročilo vodje HTV službe o vibracijskih obolenjih ožilja in rok pri delu z motornimi žagami.
6. Obravnaval je meje gozdnogospodarskih območij in sprejel sklep, s katerim predlaga občinam popravek mej.
7. Potrdil je odkupni cenik za predelane gozdne proizvode.

xXx

SPREJET JE POSLOVNIK PODJETJA

Delavski svet Gozdnega gospodarstva Novo mesto je na seji, dne 27. januarja 1966 sprejel poslovnik podjetja. Temeljita razprava o osnutku tega pomembnega akta delovne skupnosti je nakazala nekatere spremembe in dopolnitve.

Delovni kolektivi gozdnih obratov, razen Metlike in Novega mesta so predlagali, da se na upravi podjetja združijo delovni mesti drevesničarstva z gojenjem in mehanizacije z izkoriščanjem. Po temeljiti proučitvi tega vprašanja je delavski svet zavzel stališče, da bi predlog obratov v tem času več škodoval kot koristil, kajti delovno mesto drevesničarja je z ozirom na 28 hektarsko površino drevesnic, ki jo pa mislimo še razširiti, potrebno. Prav tako bi bilo nesmiselno ukiniti delovno mesto mehanizacije v času, ko ta z vso silo prodira v naše gozdove z namenom, da osvobodi človeka težkega fizičnega dela. Delovna mesta oziroma delavci, ki bodo ta mesta zasedli imajo težko in odgovorno nalogo, da s strokovnimi sodelavci in delavci v proizvodnji odkrivajo vedno nove lažje in cenejše načine dela. To je eden od razlogov, da je delavski svet sprejel sklep, da ostanejo ta delovna mesta taka kot predvideva poslovnik.

Delavski svet je osvojil predlog obratov, da se na upravi podjetja združita delovni mesti pravnika in vodje splošne službe, ker se za vodjo splošne službe zahteva visoka izobrazba - pravnik.

Delavski svet je na predlog nekaterih obratov, da se ukine delovno mesto pomočnika računovodje zavzel nasprotno stališče, to pa zato, ker tu ne gre za naziv delovnega mesta, ampak samo za delo. Zato je potrdil predlog poslovnika.

Prav tako je zavzel delavski svet nasprotno stališče glede na zahtevo obratov, ki predlagajo ukinitve delovnega mesta analitika na upravi podjetja.

Obširna diskusija se je razvila po vprašanju sistemizacije delovnih mest strokovnega gozdarskega kadra. Predlogi obratov in mnenja članov delavskega sveta so bila v marsičem deljena. Za poslovnik in proti poslovniku. Toda člani delavskega sveta so našli kompromisno rešitev po kateri gozdni obrati, ki imajo sposoben strokovni kader preidejo z 31. marcem na sistemizacijo po poslovniku, drugi pa morajo preiti na sistemizacijo po poslovniku do leta 1970. Tako stališče je zavzel delavski svet zato, ker je pri nekaterih obratih kader strokovno šibkejši in je pravilno, da odloča o važnejših vprašanjih (programiranje, odkazovanje) strokovno sposoben delavec, v tem primeru revirni gozdar.

Delavski svet je odločil, da naj pride na eno delovno mesto revirnega gozdarja povprečno 1000 ha gozdne površine.

Delavski svet je po razpravi o sistemizaciji delovnih mest v knjigovodstvu in administraciji potrdil določila poslovnika s tem, da službe na upravi, skupno z vodji delovnih enot naknadno proučijo obremenitev tega kadra z delom, ki ga nalaga Zakon o gozdovih in na njegovi podlagi sprejeti predpisi. V kolikor se ugotovi občutno povečanje dela, se v poslovniku določijo dodatna delovna mesta.

Glede prodaje osebnih avtomobilov, je delavski svet zavzel stališče, da se odprodaja le teh ne izvrši, niti se ne nabavi novih osebnih vozil, ki bi jih vozili v službene namene koristniki sami. Iz tega razloga je bilo zmanjšati na upravi podjetja eno delovno mesto mehanika.

Delavski svet je potrdil predlog obratov o nalogah in sestavu strokovnega kolegija in strokovnega sveta.

Upošteval je predloge obratov o spremembi strokovne usposobljenosti za posamezna delovna mesta. Iz tega sledi, da bo lahko zasedel neko delovno mesto delavec z eno stopnjo nižje strokovne usposobljenosti.

To so bistveni zaključki o katerih je delavski svet ločeno glasoval. Potem ko je sklepal o posameznih določitvah zgoraj navedenih spornih vprašanj je predsednik delavskega sveta dal na glasovanje poslovnik v celoti.

Za poslovnik je z vsemi spremembami glasovalo 26 članov, 1 pa se je glasovanja vzdržal.

Tako je poslovnik sprejet, s tem pa so delovna skupnost in njeni organi postavljeni pred nalogo izvršiti določila tega akta. To se ne nanaša samo na sistemizacijo in strokovno izobrazbo, pač pa predvsem na naloge, pristojnosti in odgovornosti o katerih so člani delavskega sveta malo diskutirali, so pa glavni faktor če hočemo realizirati tista poglavja o katerih je bila diskusija zelo obširna.

Ker pričakujem, da se bo še kdo javil v našem glasilu in opisal dobre oziroma slabe strani izvajanja poslovnika in k temu podal komentar, bi ta sestavek zaključil z mislimi, ki so jih posredovali člani delavskega sveta.

Pri sprejemanju odločitev moramo stremeti za čim cenejšim poslovanjem in reševati probleme kadrov na pošten in human način. Socialne probleme je potrebno reševati na vsem področju dela ne samo pri eni skupini delavcev. Omogočiti vsem zaposlenim možnost strokovnega izpopolnjevanja, ker je s tem zvezana večja produktivnost in boljši življenjski standard.

F. Markovič

PRIPOMBE NA PRAVILNIK O DELITVI DOHODKA

Sprejeli smo poslovnik podjetja, v kratkem bomo sprejemali statut, pripravljaja pa se tudi nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Poleg teh najvažnejših aktov podjetja smatram, da je potrebno tudi dopolniti, oziroma spremeniti pravilnik o delitvi dohodka podjetja. Priporočam mislim podati predvsem na tisti del, ki govori o ugotavljanju dohodka obratov. Problem, ki ga analiziram sem že večkrat predložil na zasedanju DS ali na kolegij-skih sestankih, vendar navadno takrat ko je izračun že bil narejen in je bila delitev v teku.

Vsi smo samo ljudje in ne odstopamo radi dohodka, ki se obeta po pokazateljih in je zato izrek "po pravilniku" na mestu, čeravno na tistem priznamo, da ni vse v skladu z resnično vloženim delom in prizadevanjem. Dotaknil se bom ugotavljanja prihranka v panogi 313 za SLP sektor.

Pravilnik predvideva, da pripada obratu polovico ustvarjene vrednosti, ki presega planirano ali z drugimi besedami, če je planirano 500 m³ I. kl. hlodovine in 500 m³ II. kl. hlodovine, realizirano pa je 600 m³ I. kl. in 400 m³ II. kl. pripada obratu polovico višje ustvarjene vrednosti. Določila pravilnika veljajo za vse obrate enako. Kje so torej neskladnosti? Struktura gozda, s katerimi gospodarijo posamezni obrati, je različna. Ponekod je več listavcev, drugje več iglavcev. Različna pa je tudi kvaliteta sestojev. Razumljivo je, da zaradi tega nastopa pri poseku različen odnos sortimentov. Tam, kjer je več listavcev nastopa večji odstotek prostorninskega lesa, ki je zelo nizko ovrednoten in obratno tam, kjer so gozdovi iglavcev ali polnolesni sestoji listavcev pa je napadle lesne sortimente mogoče visoko ovrednotiti. Ker so razlike pri ceni hlodovine po razredih (klasah) od 1500 do 3000 din, pri ceni prostorninskega lesa pa od 300 do 500 din (uporabljam planske cene), lahko ugotovimo v kakšnem položaju so tisti obrati, ki imajo več prostorninskega lesa, oziroma, ki gospodarijo z manj vrednimi gozdovi. Iz plana GG sem vzel podatke o deležu prostor. lesa, odnosno drv po posameznih obratih, ki daje sledeče razmerje (plan 1965):

Delež drv od celotnega poseka v %

Podturn	25
Črmošnjice	33
Straža	37
Novo mesto	55
Črnomelj	64

Zaradi ilustracije primerjajmo kakšen dohodek s prihrankom lahko doseže posamezni obrat. Vzemimo primerjavo med Podturnom, ki ima najmanjši odstotek drv in Črnomljem, ki ima najvišji odstotek drv. Delavce iz obrata Podturn prosim za razumevanje, da to ni napad na njihov dohodek, ampak samo prispevek k razpravi o ureditvi problemov okrog delitve dohodka.

Zaradi lažjega predočanja vzemimo, da smo na obeh obratih s strokovno sečnjo in vestnim krojenjem uspeli pri celotni količini za 30 % dvigniti ovrednotenje nad predvidenim. Ceno dvignimo pri hlodovini za 2.000 din po m³, pri drveh pa za 500 din. Ker bo razmerje enako je vseeno kateri odstotek vzamemo.

	Podturn	Prihranek	Črnomelj	Prihranek
teh.les.igl.	14.358 m ³	8,600.000	1.455 m ³	872.000
" " list.	3.530 "	2,118.000	1.465 "	878.000
prost.les lis.	6.042	906.000	5.301	795.000
SKUPAJ:	23.930 m ³	11,624.000	8.221	2,565.000

Iz gornjega vidimo, da lahko doseže obrat Podturn pri 2,9 krat večji proizvodnji 4,5 krat večji prihranek, oziroma dohodek. Zaradi različne strukture asortimana in ostalih pogojev, ki vplivajo na norme ima Podturn povprečno normo 3,42 m³, Črnomelj pa 2,19 m³. Podturn potrebuje za izvršitev plana 313 panoge 6.988 delovnih dni, Črnomelj pa 3.753 delovnih dni, kar spet kaže, da potrebuje obrat Podturn pri 2,9 krat večji proizvodnji le 1,8 krat večje število delovnih dni ali pa delavcev. Znano je, da višje število delavcev znatno poveča režijo. Prepričan sem, da bodo delavci - sekači na obratu Podturn tudi v primeru, da se pogoji med obrati vskladijo še vedno dosegali boljši dohodek, ker so po strokovnosti in storilnosti boljši, vendar je to osebno prizadevanje posameznikov in ne spada v to razpravo.

Kakor je iz navedenega razvidno mislim, da je dovolj nazorno prikazana potreba, da se ta pravilnik dopolni, oziroma spremeni. Drug problem, ki tudi znatno vpliva na oblikovanje dohodka, so dispozicije za oddajo lesa. Imamo odjemalce, ki so pri prevzemanju precej tolerantni. Seveda si jih vsi želimo, vendar so količine omejene in dobijo te dispozicije le nekateri.

Ceste na obratih so prav tako različne. Prepričan sem, da je vzdrževanje kamionov na našem obratu za 20 do 25 % dražje od stalnih in to prav zaradi slabih cest. Po vaških poteh iz zasebnega sektorja speljemo okrog 9.000 m³ lesa. Ceste na Planino, Slabo gorico ali Bukovje, ki ne spadajo med osnovna sredstva GG po večini sploh niso vzdrževane. Zlomi vzmeti so poleg ostalih okvar mesečno skoraj na dnevnem redu. Res je, da so tudi okvare, ki izvirajo iz osebne krivde, vendar smatram, da je gornji odstotek realen. Ne more biti torej enako priznanje stroškov za vse ceste.

Mnenja sem, da je naš informator tudi za podobne razprave zato sem nanizal nekaj kritičnih pripomb k pravilniku, oziroma k merilom delitve.

Tone Fabjan

xXx

POTEK INVENTURE 1965

Centralna inventurna komisija, ki jo je imenoval upravni odbor v sestavi Adamič Danijel, Rustja Janez in Jakab Koloman je ob obisku gozdnih obratov in skladišč v nepopolnem sestavu ugotovila med drugim naslednje.

- Po navodilih in določenih rokih izdanih od službe računovodstva je bilo izvršiti popis osnovnih sredstev od 18. 12. do 21. 12., popis vseh ostalih materialnih vrednosti pa do 31. 12. 1965.
- Popis osnovnih sredstev, drobnega inventarja, ostalega materiala, lesnih zalog in nedovršene proizvodnje v gozdnih drevesnicah je potekal v redu in pravočasno. Da so bili popisi pravočasno izvršeni je pripisati pravilni časovni razdelitvi in ugodnemu vremenu.
- Ob primerjavi med knjižnim in stvarnim stanjem pri nedovršeni proizvodnji in ugotavljanju lesnih zalog so bile ugotovljene le razlike, ki nastajajo pri raznih premikih in preklasifikacijah sortimentov.

- Več nevšečnosti in nepravilnosti je bilo pri primerjavi drobnega inventarja in ostalega potrošnega materiala. Pri gozdnih obratih se pojavljajo primeri, da se material ki je bil oddan na uporabo ali je bil že vgrajen v posamezne stroje, še vedno vodi na zalogi. Obratu dobavljeni material pa sploh ni knjižen in podobno. Ker je nabava navedenega materiala v glavnem centralizirana nosi del krivde za nerednost tudi uprava (neredna izdaja potrebne dokumentacije). Ker se te pomanjkljivosti pri letnih inventurah več ali manj porajajo že več let, je nujno urediti poslovanje tako, da se bodo v bodoče te pomanjkljivosti odpravile popolnoma ali vsaj omejile na minimum. Smatramo, da so navedene nerednosti največja ovira pri sestavi letne inventure.

Za odpravo navedenih nepravilnosti v sami nabavi in poslovanju s potrošnim in drugim materialom, ki se nabavlja centralno, predlagamo:

- V kolikor bi bila nabava centralna je nujno odpreti delovno mesto skladiščnika, ki bi bil v sestavi komercialne službe, katera bi vršila potrebne nabave. Dolžnost skladiščnika je spremljava vsega nabavljenega materiala od centralnega skladišča do oddaje obratu z vso potrebno dokumentacijo.
- Po obratih ali skladiščih je potrebno zadolžiti človeka, ki bi dobavljeni material sprejemal, oddajal in vodil v zvezi s tem vso potrebno dokumentacijo in evidenco. To delovno mesto naj bi bilo ali samostojno ali priključeno kaki drugi dejavnosti, kar je odvisno od obsega dela.
- Služba računovodstva naj bi izdelala podrobna pismena navodila o načinu poslovanja navedenih skladišč in vodenja potrebne evidence in spremnih dokumentov. Med letom bi morala večkrat kontrolirati po svojem uslužbencu izvajanje navodil.
- Komisija je mnenja, da bi se z ureditvijo predlaganega odstranile nevšečnosti, ki vsakoletno zavirajo pravočasni zaključek letnega obračuna.

Centralna inventurna
komisija

RAZPRAVA NA DELAVSKEM SVETU V LUČI REFORME

Ne smemo dopustiti, da bi ostala razprava na delavskem svetu in na drugih sestankih o poslovniku v pozabi. Še posebno zato, ker smo šele na začetku realizacije, na partijski konferenci aktiva komunistov GG in na delavskem svetu sprejetih načel o izvajanju reforme.

Reformo smo vsi sprejeli z navdušenjem, kajti od nje pričakujemo več dobrin. Začeli smo, čeprav po malem, odkrivati napake in pomanjkljivosti znotraj podjetja, vse več napak pa zunaj. Ne smemo pričakovati, da se bo proces preobrazbe odvijal samo izven naše delovne organizacije, ampak je nujno, da se v ta proces vključimo tudi sami. Reforma od nas zahteva, da bo naše delo intenzivno, kar pa bomo dosegli le, če bomo dvignili nivo znanja delavcev. Delavec mora dobro poznati proces dela. Racionalno mora znati trošiti svoje umske in fizične sposobnosti. Vedno mora stremeti po nenehni izboljšavi delovnega postopka. To pa bo dosegel le, če bo dobro strokovno podkovan in, če se bo vedno vključeval v novi proces življenja. To se nanaša na vse delavce, posebno pa še velja za gozdarske strokovnjake.

V gozdarski stroki imamo še vedno ljudi, ki se togo drže starih načinov dela in jih hočejo še obdržati, čeprav se življenje spreminja. Tako delo jim je všeč, saj se jim ni potrebno preveč pretegovati, ker jim je mesečna plača pač zagotovljena. Iz tega bi sledilo, da ne kaže delati na delovnem mestu enemu delavcu, če lahko delata dva. S tem ne bi ničesar pripomogli k reformi, o kateri smo malo prej tako navdušeno govorili.

Naše sodelovanje z lastnikom gozda se mora po reformi še poglobiti. To sodelovanje se naj pokaže prav pri proučevanju lastnika gozda, kako naj ureja svoj gozd, ne pa ga obremenjevati z vrsto formularjev in odločb. Nasprotja in birokracija najdejo ugodna tla le tam, kjer delajo ljudje, ki niso vešči svojemu poslu. Ta nasprotja se odražajo v nezaupanju do svojih sodelavcev. Zaradi nezaupanja v delo je potrebno uvajati razne kontrole in s tem zaposlevati nova ljudi.

Zdi se mi, da imamo nekatere manj pomembne evidence zelo lepo urejene, zanemarjamo pa tisto, od česar je odvisno naše nadaljnje delo. Novi načini dela zahtevajo na delovnem mestu sposobne ljudi in zato tem ljudem zaupajmo.

V pričujočem sestavku bi rad prikazal nekatere podatke o strukturi in potrebi kadrov:

gozdarski inženirji	gozdarski tehn.	administr. kader
potreba po zased-	potreba po zased-	potr. po predv. za-
poslovniku ba	poslov. ba	posl. za Slo sed
		venijo ba
26	18	80
	39	48
		37
		59

Od 59 delavcev, ki delajo v knjigovodstvu in administraciji jih imamo samo 23 z visoko ali srednjo izobrazbo.

Iz gornje tabele razberemo, da pride:

	po poslov-	predvideno	Zased-
	niku	za Slovenijo	ba
na 1 inženirja- tehni-			
kov	3,0	2 - 3	2,0
na 1 tehnika - delavcev	7,9	10,0	16,0
na 1 administr. delavca -			
ostalih delavcev	14,3	20,0	11,8

Ali pa v razmerju:

Struktura kadrov - sedanje stanje

delavci	inženirji	tehniki	logarji	admin. kadri
640	18	39	79	59

Struktura kadrov po poslovniku:

delavci	inženirji	tehniki	administr. kadri
640	26	80	48

Predvidena struktura kadrov za slovenske gozdarske razmere.

delavci	inženirji	tehniki	administr.kadri
640	26	80	37

Z zaposlevanjem strokovno usposobljenih kadrov v delovni proces nujno privede do zmanjšanja števila zaposlenih, ker je delovni učinek strokovno močnejšega delavca večji. Število zaposlenih, ki jih predvideva poslovnik in število v tabeli, ki prikazuje razmerje za Slovenijo ni popolnoma proučeno. Možna so še odstopanja, vendar pa nam mora to služiti kot izhodišče pri bodočem kadrovanju v naši delovni organizaciji.

V tabelah nisem obravnaval delovnih mest manipulantov v gozdu in na skladiščih, kajti število le-teh je odvisno od količine prepeljanega lesa in načinov prevoza. Poudarjam pa, da tudi ta delovna mesta lahko skrbimo, če bomo imeli urejene poslovne odnose, strokovno sposobne manipulante in strokovno sposobne delavce, katerim bi v konicah zaupali premerko in prevzemnico.

Še bolj porazno sliko nam pokaže kvalifikacijski sestav splošnega gozdnega delavca.

skupno zaposlenih	visoko kvalif. in kvalif.	polkvalif.	nekval.
534	101	187	246

Število polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev je izredno visoko še posebno, če primerjamo tak sestav na drugih gozdnih gospodarstvih.

Torej nam preostane samo ena naloga, to je izobraževanje. Delovna mesta, za katera se zahteva visoka strokovna izobrazba bodo po teh kadrih zasedena v nekaj letih. V letu 1966 bomo sprejeli 2 štipendista s končano fakulteto, štipendiramo pa še 5 študentov na fakulteti. Torej bodo brez novega štipendiranja vsa delovna mesta zasedena do leta 1969.

Z ukinitvijo delovnega mesta "logar" in s formiranjem novega delovnega mesta "revirni gozdar", ki ga bo zasedel gozdarski tehnik, nastane vprašanje, kako čimprej

to uresničiti. Na izbiro imamo dve možnosti: prva, da logarji napravijo srednjo gozdarsko šolo, druga pa da pospešimo štipendiranje rednih študentov. Naša želja je realizirati prvo. Pričakujemo, da bo vsaj 30 logarjev začelo s študijem na srednji šoli. Pet jih že štipendiramo. 39 tehnikov že imamo, ostane nam torej 6 prostih delovnih mest, ki jih bodo morali zasesti ali bodoči štipendisti ali pa drugi tehniki.

Knjigovodsko-administrativni delavci, ki nimajo strokovne usposobljenosti, bodo morali na delu dohiteti strokovno močnejše, kar bodo dosegli le z dopolnilnim izobraževanjem za delovno mesto na primerni šoli. Na teh delovnih mestih se bo zahtevala samostojnost, zaradi česar je razširitev znanja še bolj potrebna.

Ostane še vprašanje izobraževanja splošnega gozdnega delavca. Kot sem že omenil, je to področje dela do sedaj ostalo zelo zanemarjeno. V podjetju smo organizirali razne krajše tečaje, kjer smo delavce seznanjali z delovnim mestom in jim govorili o gozdarstvu na splošno. Organizirali smo tudi tedenske ali desetdnevne tečaje za pridobitev znanja za ravnanje z motornimi žagami. Vsi ti tečaji so uspeli, kar nam dokazujejo rezultati dela. Vendar je to vse premalo, če primerjamo čas in način šolanja delavcev v drugih delovnih organizacijah. Po toliko letih imamo sedaj izdelan program izobraževanja splošnega gozdnega delavca, ki bo enoten za vso Slovenijo in ravnokar odpiramo vrata nove šole za gozdne delavce. Po dogovoru naj se v Sloveniji odpro dve šoli in sicer v Postojni in Jurkloštru. Šola bo trajala dve leti tako, da bo teoretični del pouka v šoli 5 mesecev, 19 mesecev pa se bo delavec izobraževal pod vodstvom instruktora na delovnem mestu v delovni organizaciji.

Težko je napovedati, koliko delavcev iz naše delovne organizacije se bo letno prijavilo v šolo. Smatram, da tu ne bomo smeli štediti z denarjem niti s časom, ki ga bo delavec prebil v šoli, kajti denar, ki bo naložen v izobraževanje bo kmalu povrnjen.

S tem, ko bo začela obratovati kovačnica šolanja splošnega gozdnega delavca, ne bomo zapustili način izobraževanja, ki ga imamo že organiziranega, kajti naša naloga

je, da vedno prenašamo na delavca tiste dosežke znanosti, ki so za njegovo delo potrebni.

Prenehajmo torej z diskusijo, pa pojdemo po znanje, ki ga potrebujemo, da bo naše delo kvalitetno in produktivno, kajti od tega je odvisen naš življenjski standard.

F. Markovič

xXx

ING. IGO KRAUT V POKOJU

Septembra lani se je poslovil od našega podjetja in nastopil zasluženi pokoj ing. Igo Kraut. Čeprav je že več let prej izpolnil pogoje za upokojitev, nas je njegova odločitev presenetila. Navezali smo se nanj in njegova avtoriteta, pridobljena zaradi plemenite osebnosti in obsežnih strokovnih izkušenj nam je bila vsa leta v veliko oporo.

Tov. Kraut je svoje dolgoletno službovanje začel na Gorenjskem, od leta 1937 naprej pa ga je nadaljeval v Novem mestu, odkoder je kot okrajni referent za gozdarstvo skrbel za gozdove vse Dolenjske. Dolga je njegova gozdarska pot in dolga je vrsta uspehov, ki jih je rodilo njegovo delo. Dolenjski gozdovi so mu prirastli k srcu in Dolenjska mu je zaradi gozdov postala druga domovina v nadomestilo za Koroško, ki jo je že mlad zapustil.

Z besedo in dejanji je pospeševal napredek gozdarstva na Dolenjskem in mnogi sestoji v Suhi krajini, v novomeški okolici in Beli krajini so priče njegovega dela.

Po osvoboditvi se je ing. Kraut posvetil urejanju gozdov, kjer je delal vse do upokojitve. Na tem delovnem

mestu je s svojimi dolgoletnimi izkušnjami ogromno koristil. V celi vrsti elaboratov za posamezne gospodarske enote je dal smernice za bodoče gospodarjenje in izboljšanje dolenjskih gozdov.

Toda to je bil le del njegovega dela. Še pomembnejša je njegova pomoč mnogim mladim gozdarjem, katerim jim je bil najboljši vodnik in svetovalec. Ta pomoč pa se ni omejevala samo na urejanje, temveč tudi na vse druge gozdarske dejavnosti, od katerih se mu je najbolj priljubilo gojenje in drevesničarstvo. Prav do zadnjih dni pred odhodom v pokoj je vedno rad hodil po terenu. Izredno dobro je opazal napredek in nazadovanje v sestojih. Opažanja je posredoval logarjem, tehnikom in inženirjem in vse vzpodbujal k ustvarjalnemu delu za izboljšanje gozdov.

Z vnemo je zasledoval domačo in tujo strokovno literaturo, bil je navdušen za vse novo in moderno v gozdarstvu, kar pa je bilo dobrega je vedno želel spraviti v življenje tudi v praksi.

Ni nam mogoče prikazati dela, ki ga je ing. Kraut opravil v času svojega dolgoletnega službovanja.

Ob tej priliki se spominjamo le njegove izredne zavzetosti in vneme, neutrudne delavnosti ter izredne sposobnosti prenašanja izkušenj in znanja na mlajše gozdarje. Za svoje delo je dobil pred leti tudi uradno priznanje "Red dela", še večje priznanje in veselje pa mu bo, če bodo njegove izkušnje in zgledi vzpodbujali gozdarje pri bodočem delu.

Preskromna je zahvala, ki jo izrekamo ing. Krautu za vse njegovo plodno delo. Prav gotovo pa mu je prijetna zavest, da dolenjski gozdarji visoko cenimo njegov delež za dvig stroke in da se vsi z veseljem spominjamo dni, ki smo jih kot gozdarji skupaj preživel.

Po dolgem delovnem dnevu Vam, spoštovani ing. Kraut, želimo v pokoju še mnogo prijetnih dni!

DREVESNIČARSTVO V LETU 1965.

Gozdno gospodarstvo Novo mesto je s priključitvijo zasebnih gozdov v gospodarjenje prevzelo tudi obvezo po izboljšanju obstoječih gozdov v obnovitvenem in gojitvenem pogledu. Potrebe za obnovo niso majhne. Perspektivni plan razvoja drevesničarstva nakazuje v razdobju 1964 - 1970 v končni fazi 30 ha obdelovalne površine drevesnic z letno proizvodnjo okrog 800.000 sadik, kar bi zadostilo obnovi okrog 500 ha, računajoč 3.500 kom sadik po ha.

Poročilo se nanaša na 28 ha obdelovalne zemlje, od tega 1,50 ha semenišča, 26,50 ha pa presajališča (šolanje sadik).

Leto 1965 je bilo za drevesničarsko proizvodnjo dokaj neugodno. Pozni mrazovi, obilno deževje in razmeroma hladno vreme v prvem polletju je zelo slabo vplivalo na uspeh setve in razvoj eno in dvoletnih sejank. Starejše kulture so te motnje lažje prenašale in na njih ni bilo opaziti občutnih posledic. Zaradi dolgotrajnih padavin je bilo otežkočeno redno vzdrževanje starejših kultur, ker pač nismo mogli uveljaviti mehanizacije v polni meri in ker je obdelava le-te terjala specifične pogoje. Večkrat nismo mogli pravočasno izvršiti potrebnih del (ročno), kar se seveda nujno odraža v zastoju razvoja kulture.

Vkljub navedenim nevšečnostim, ki so nas spremljale preko leta, smo poslovno leto zaključili še dokaj zadovoljivo. S prikazom pokazateljev direktnih stroškov in izvršenih nekaterih glavnih del v primerjavi 1964-1965 je podana slika celotne proizvodnje.

DIREKTNI PROIZVODNI STROŠKI V 000 DIN

1964	1965
40.028	41.247

PIKIRANJE SADIK V 000 KOM

Leto	Smreka	Glad. bor	Rd. bor	mac.	Ost. igl.	Ost. list.	Skupaj
1964	900	180	-	35	30	-	1.145
1965	1.075	87	57	23	-	1	1.243

ODDAJA SADIK ZA POGOZDOVANJE V 000 KOM

Leto	Smreka	Glad. bor	Rd. bor	Mac.	Ost. igl.	Ost. list.	Skupaj
1964	511	156	8	21	11	-	707
1965	622	160	19	32	35	14	882

ZALOGA SADIK OB KONCU LETA V 000 KOM

Leto	Smreka	Glad. bor	Rd. bor	Mac.	Ost. igl.	Ost. list.	Skupaj
1964	2.482	600	234	63	33	3	3.415
1965	3.389	390	48	21	-	7	3.855

Iz prikazane tabele je razvidno, da je porast proizvodnje v odnosu na leto 1964 za 175.000 kom sadik višja kljub izpadu presajenk v letu 1964 (okrog 200.000 kom zaradi poškodb po ličinkah majskega hrošča). Kar zadeva obdelovanje kultur s strojnimi okopalniki stroji niso bili polno izkoriščeni. Posledica tega so višji stroški obdelave (ročno). Namen strojne obdelave je na očiščenem zemljišču z okopavanjem in rahljanjem je regulirati režim talne vlage, zračenja korenin in preprečevanje ponovnega zapleveljenja. Na ta način tudi na večjih površinah zadostimo vsem pogojem vzdrževanja tako, da se sadike lahko nemoteno razvijajo. S preprečevanjem zapleveljenja dodajamo kulturi hranilne snovi in potrebno vlago, ki jo v nasprotnem primeru črpa nezaželeni plevel. To je izvedljivo na večjih površinah pravočasno le strojno in v razmeroma ugodnih vremenskih prilikah (primerna talna vlaga in nezapleveljen teren). V lanski sezoni smo bili večkrat prisiljeni na ročno obdelavo, kar je imelo za posledico zakasnitev izvršitve del in tudi delno povišanje stroškov.

Vsa glavna dela so bila normirana. Izkušnje letošnjih dosežkov nam bodo služile kot merilo za odstranitev

dosedanjih pomanjkljivosti. V kvalitetnem pogledu so se pokazale pomanjkljivosti pri izkopu sadik (poškodba korenin in stebelc). Enake poškodbe je bilo opaziti pri strojni obdelavi (nagnjen teren, težka tla). Te pomanjkljivosti narekujejo skrajno vestnost pri delu in potrebo po strokovnem nadzorstvu.

Motorni okopalniki "Guzzi" so bili iz že navedenih vzrokov izkoriščeni le s 53 % zmogljivosti ali 1594 obratovalnimi urami.

Glede izbora drevesnih vrst pri proizvodnji sadik se je treba pridrževati razmerij planov in obstoječih elaboratov. Ker se je pokazala potreba po večji pestrosti smo se sporazumno s službo gojenja gozdov dogovorili, da bi v bodoče vzgajali tudi listavce. Razmerja letnih potreb z ozirom na vrsto drevja naj bi bilo v povprečju zastopano takole:

smreka	70 %	ostali iglavci	5 %
razni bori	15 %	listavci	10 %

Z namenom, da približamo proizvodnjo lastnim potrebam bomo v letu 1966 posejali in pikirali sledeče količine semena in sadik.

SETEV SPOMLADI 1966

Smre-	Glad.	čr.	rd.	mac.	rd.	je-	čr.	oreh	skupaj
ka	bor	bor	bor		hr.	sen	jel.		
kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
33	60	30	3	6	150	5	8	50	345

PIKIRANJE SPOMLADI - POLETI 1966

smreka	gl. bor	skupaj
kom v 000	kom v 000	kom v 000
950	300	1.250

Ves potreben setveni in saditveni material je zagotovljen v glavnem iz lastne proizvodnje, delno pa tudi iz nabave "Mengeš".

V letu 1965 smo z ureditvijo preostalih še nekultiviranih površin dokončno prešli na gospodarjenje na večjih površinah v kolobarjenju, glede na vrsto drevja in

starost kulture. Ta način gospodarjenja nam bo v bodoče omogočal koncentracijo delovne sile, lažjo kontrolo, spremljavo delovnih efektov in s tem tudi znižanje proizvodnih stroškov. Glede koriščenja mehanizacije je treba stremeti za čim racionalnejšo izrabo zmogljivosti. Koristiti je treba primerne pogoje za delo, čeprav izven rednega delovnega časa. Čas oddiha bi bilo treba nadomestiti v dneh neprimernih za to delo. Normativi so bili v glavnem dosegljivi, z nekaterimi pomanjkljivostmi, ki bodo morale biti v bodoče odpravljene. Nikakor pa ne sme doseganje ali preseganje normativov vplivati na kvaliteto (GO Črnomelj). V sezoni 1966 bomo na vseh primernih površinah presajevali strojno. Uvežbati bo potrebno traktorista in delovno grupo (GO Podturn).

Da bi uspešno in v celoti realizirali postavljene naloge je dolžnost nas vseh, da svoja dela izvršimo vestno in s polno odgovornostjo za doseg končnega cilja - dobave kvalitetnega saditvenega materiala za obnovo obstoječih gozdov in osnivanje novih nasadov.

Danijel Adamič

xXx

POROČILO O REALIZACIJI GOZDNOGOJITVENIH IN VARSTVENIH DEL V LETU 1965

Poslovno leto 1965 pomeni v pogledu gozdnogojitvenih del velik napredek v primerjavi z letom 1964, tako v količinskih, kakor tudi v kakovostnih pokazateljih. Podjetje je v tem letu vložilo veliko naporov, da bi se stanje naših gozdov zboljšalo in da bi z osvajanjem novih površin postalo surovinsko zaledje obsežnejše. Taka politika je popolnoma v skladu z velikimi potrebami po vlaganju v degradirane in osiromašene gozdove, ki jih je na našem področju na pretek. Ob upoštevanju protislovja, ki se javlja med ustvarjenimi sredstvi v gozdarstvu in potrebami po vlaganju v gozdove, kar pride v polni meri do izraza prav na našem območju, so napor v tej smeri še toliko večji. To potrjuje hkrati

tudi visoko zavest kolektiva, ki z gozdovi gospodari. Ta zavest se kaže predvsem v tem, da se za gojitvena dela izločuje veliko sredstev, čeprav je sicer, z ozirom na dolgoročnost bioloških vlaganj v gozdove, tako investiranje za kolektiv manj privlačno. Če gledamo na obseg izvršenih gojitvenih in varstvenih del v letu 1965 s tega zornega kota, potem bomo ugotovili, da je podjetje vložilo še več naporov, kakor to pokažejo same številke o fizičnem in finančnem obsegu izvršenih del.

Ker je minilo že dve leti od ustanovitve gozdnega gospodarstva, kar pomeni, da podjetje že celi dve poslovni leti gospodari na istih gozdnih površinah, je mogoče vse dosežene rezultate primerjati s preteklim poslovnim letom. Take primerjave so zelo zanimive in nazorno kažejo v kakšni meri je bil dosežen pri tej ali drugi vrsti dejavnosti napredek, oziroma nazadovanje. Pri prikazovanju doseženih rezultatov je zato povsod naveden obseg izvršenih del tudi v letu 1964.

V poročilu sta v tabelarni obliki prikazani količinska in finančna realizacija plana v posameznih vrstah dejavnosti, v tekstu pa je nakazana problematika, ki se je pri tem ali onem delu pojavila.

1. Semenarstvo

Kljub velikim potrebam po semenu za drevesnice in kljub velikemu številu izločenih semenskih sestojev, je bilo zaradi slabega obroda nabranega le malo semena. Od planiranih 2.900 kg storžev je bilo nabranih samo 2.190 kg (75 %) in to samo storžev gladkega bora (GO Novo mesto in Črnomelj). V letu 1964 so obrati nabrali 4.628 kg storžev. V bodoče bo potrebno posvetiti vso pozornost obrodu semena in ga nabrati čim večje količine, tako, da ne bomo odvisni od nabave semena od drugod. Le-to je čestokrat dvomljive provenience, ki ne ustreza našim razmeram. Če hočemo vzgajati kvalitetne sadike za obsežne potrebe naših pogozdovanj, potem bomo morali posvetiti največjo pozornost nabiranju kvalitetnega semena iz elitnih dreves v domačih semenskih sestojih.

2. Osnovno pogozdovanje in spopolnjevanje:

Količinska realizacija plana izražena v hektarih je naslednja:

TABELA 1

Gozdni obrat	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba sekt. skupaj			
	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964
N.m.	50	52	104	41	7	8	114	4	57	60	105	45
Straža	25	21	84	16	10	12	120	11	35	33	94	27
Podturn	19	21	110	2	5	4	80	2	24	25	104	4
Črn.	11	4	36	3	17	14	82	5	28	18	64	8
Črmoš.	12	11	92	-	7	8	114	3	19	19	100	3
Trebnje	1	3	300	-	7	8	114	16	8	11	138	16
Metlika	-	-	-	-	10	9	90	6	10	9	90	6
GG SKUP.	118	112	95	62	63	63	100	47	181	175	97	109

Iz podatkov je razvidno, da je količinski plan dosežen s 97 %, hkrati pa je realizacija kar za 66 ha večja, kakor v letu 1964. Glavni vzrok, da plan ni bil izpolnjen v celoti je iskati pri GO Straža, ki je previsoko planiral spopolnjevanje (9,60 ha) in ker je zaradi poseka na trasi daljnovoda moral preusmeriti sečnjo iz oddelkov namenjenih za obnovo na oddelke pod traso daljnovoda. Pri GO Črnomelj, ki je tudi močno pod planom, so namesto osnovnega pogozdovanja osnovali večje površine intenzivnih nasadov.

Od celokupnega plana je bilo spomladi pogozdenih 56 ha (31 %), kar je bilo zelo dobrodošlo pri jesenskem pogozdovanju. Tedaj je bilo namreč neugodno vreme, tako, da se je zaradi suše v oktobru že pojavilo vprašanje realizacije plana. Kasneje, ko se je vreme popravilo je, zahvaljujoč dobri organizaciji dela, bil plan skoraj da dosežen.

Povprečna gostota sajenja je bila 4.257 kom sadik po hektaru. Taka gostota povsem odgovarja, zlasti še, ker je bila posvečena velika pozornost kvaliteti sadik (odbiranje v drevesnici), zaradi česar ni pričakovati večjega izpada. Pri taki gostoti ima vsaka sadika dovolj življenjskega prostora tako v tleh, kakor tudi v krošnji.

Novost pri pogozdovanju predstavlja tudi saditev na golih površinah pod elektrovi. Teh površin, ki so popolnoma neizkoriščene je na našem področju okrog 150 ha. GO Straža je pod daljnovodom na Brezovi rebri zasadil 4 ha goljav s smreko, ki bo ob primernem negovanju čez nekaj let lahko odšla na trg za novoletno jelko. Ta poskus je posnemanja vreden, pa čeprav se v te svrhe uporabijo manj kvalitetne sadike, ki napadejo pri sortiranju v drevesnicah.

Kvaliteta opravljenih del je zadovoljiva. Le tu pa tam je bilo opaziti manjše spodrsaljaje, ki pa so bili vedno posledica nezadostnega strokovnega nadzora, kar se dogaja predvsem pri občasni neizkušeni delovni sili. Ob neprestani kontroli in ob doslednem nagrajevanju po učinku bo mogoče tudi te pomanjkljivosti odpraviti.

3. Osnovanje intenzivnih nasadov iglavcev

Količinska realizacija izražena v hektarih je naslednja:

TABELA 2

Gozdni obrat	Družbeni sektor			Zasebni sektor				Oba sekt.skupaj			
	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%
N.m.					34	37	109	23	34	37	109
Straža	1	1	100		10	10	100	7	11	11	100
Črn.	24	40	167	15	54	53	98	70	78	93	119
Črmoš.	10	10	100	15					10	10	100
Treb.				1	30	31	103	11	30	31	103
Metlika					30	32	107	15	30	32	107
GG sk.	35	51	146	31	158	163	103	126	193	214	111

Plan je torej v celoti močno presežen, kar so v prvi vrsti omogočili krediti, ki smo jih v ta namen dobili v znesku 44,3 milj. din. Z 214 ha na novo osnovanih intenzivnih nasadov se je skupno število teh površin dvignilo od 773 ha na 987 ha. Z ozirom na to, da so regionalni načrti premene degradiranih gozdov, oziroma osnovanja intenzivnih nasadov za področja občin Črnomelj, Metlika in Novo mesto že izdelani (obsegajo okrog 9.000 ha, v občini Trebnje pa je po oceni več kot 1000 ha takih površin), bi potrebovali pri taki letni realizaciji kot je bila v letu 1965 še 50 let, da bi osvojili vse površine. Naš cilj pa je, da bi se te površine osvojile v 20 letih, kar pomeni 500 ha letno (poleg osnovnega pogozdovanja seveda). Jasno pa je, da za dosego takega cilja niso dovolj samo zavest kolektiva, sadilni material in dosedanje praktične izkušnje, ampak so potrebna finančna sredstva, katerih pa podjetje seveda ne zmore.

Najobsežnejši plan je imel GO Črnomelj, ki pa ga je ob dobri organizaciji dela in ob pravočasno izvršenih pripravljalnih delih celo presegel. Tako so pripravljali tla

in kopali jame že preko poletja, jeseni so zgodaj začeli s pogozdovanjem (sredi septembra), objekti sami pa so bili raztreseni skoraj po vseh revirjih, kar je omogočilo najetje zadostnega števila delovne sile. Pri tem so nekatere objekte nadaljevali (Planina, Bojanci, Lokve, Zastava, Tribuče, Zagradec), druge pa začeli na novo (Belčji vrh, Vinica, Adlešiči, Sinji vrh). Z ozirom na to, da je večina površin v zasebni lasti je taka raztresenost še posebno dobrodošla, kajti neredko nastopajo problemi v zvezi z lastninskimi vprašanji.

Podobna organizacija dela je bila tudi pri drugih obratih. Izjema predstavlja samo GO Podturn, ki v letu 1965 ni delal na osnovanju nasadov. V večini primerov so bile na novo osnovane površine nadaljevanje že prej začelih objektov, nekaj objektov pa je bilo začelih tudi na novo.

Startno gnojenje je bilo izvršeno s hlevskim gnojem na nasadu "Podlisec" (GO Straža) in na nasadu "Travnik" - odd. 26 (GO Črmošnjice), na ostalih površinah pa je bilo deloma dognojevano z umetnim gnojem (N:P:K = 4:11:9), deloma pa bo to dognojevanje opravljeno spomladi 1966. Pri hlevskem gnoju je znašala doza 1 - 3 kg na sadiko, pri umetnem pa 0,10 kg na sadiko. Povprečna gostota sajenja znaša 2.742 sadik po hektaru, kar povsem odgovarja izdelanim investicijskim načrtom. Vse sadike namenjene za intenzivne nasade so bile v povprečju visoke nad 35 cm, po kvaliteti (krošnja in koreninski sistem) pa so bile najboljše (sortiranje v drevesnicah).

Kar zadeva vremenske prilike in kvaliteto opravljenega dela velja tukaj isto kot pri osnovnem pogozdovanju. Glede doseženih uspehov na tem področju bi kazalo pripomniti, da nam je tudi v letu 1965 Savezni svetodavni centar za poljoprivredu i šumarstvo odobril dotacijo 300.000 din, kar je smatrati kot priznanje za dosežene rezultate. Na predlog Zveznega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo bomo v prihodnje v pogledu izmenjave izkušenj pri gojenju hitrorastočih iglavcev sodelovali tudi z Demokratično republiko Nemčijo. O naših prizadevanjih so se zelo pohvalno izrazili tudi predstavniki oblasti (občin in republike) in družbeno političnih organizacij, ki so si ogledali naše nasade. Upajmo, da bo v bodoče del vseh teh priznanj izražen tudi v obliki denarne pomoči (kreditov)!

4. Poraba sadik za osnovno pogozdovanje in intenzivne nasade

Posamezni obrati so porabili naslednje število sadik:

TABELA 3

Gozdni obrat	Poraba sadik v 000 kom				Povp.št.sad.po ha	
	Za osn. pogozd.	Za inten. nasade	Skupaj	%	Osnov. pogozd.	Intenz. nasadi
Novo mesto	247,0	144,6	391,6	29	4.166	3.908
Straža	148,7	38,8	187,5	14	4.506	3.527
Podturn	105,3		105,3	8	4.212	
Črnomelj	66,9	234,3	301,2	23	3.717	2.519
Črmošnjice	80,4	21,0	101,4	8	4.231	2.100
Trebnje	47,1	69,2	116,3	9	4.282	2.232
Metlika	50,0	78,9	128,9	9	5.555	2.465
GG skupaj	745,4	586,8	1332,2	100	4.257	2.742
Porabljeno v letu 1964	434,4	423,1	857,5		3.985	2.549

Od navedene količine je bilo nabavljenih drugod 350.260 kom smreke (Mengeš, KGP Brežice) 99.700 kom jelke pa je bilo nabrane iz naravnega podmladka. Vse ostale sadike so bile pridelane v lastnih drevesnicah.

Struktura porabljenih sadik po drevesnih vrstah je naslednja :

TABELA 4

Drevesna vrsta	1965		1964	
	v 000 kom	%	v 000 kom	%
smreka	971,8	73,0	646,0	75,0
gladki bor	160,5	12,0	161,5	19,0
macesen	32,1	2,4	30,6	3,5
duglazija	33,9	2,5	4,2	0,5
rdeči bor	19,3	1,5	8,2	1,0
jesen	4,3	0,3		
jelka	99,7	7,5		
kavkaška jelka	0,5		7,0	1,0
rdeči hrast	10,1	0,8		
GG skupaj:	1332,2	100,0	857,5	100

V primerjavi z letom 1964 se je struktura popravila v korist jelke in duglazije. Z jelko iz naravnega podmladka je bilo spomladi zasajenih okrog 16 ha površin in sicer na primernih rastiščih pod zastorom leske in gabra (GO Novo mesto, Metlika, Črmošnjice). Uspeh pogozdovanja z jelko je, zahvaljujoč deževnemu spomladanskemu vremenu, zelo dober, z izjemo GO Metlika, kjer se je zaradi nepravilnega in malomarnega nabiranja sadik na GO Straža (puljenje) kljub izredno dobremu rastišču posušilo okrog 30 % sadik (objekt pri Božakovem). S pravilnim nabiranjem sadik bi bilo mogoče te pomanjkljivosti odpraviti in tudi v bodoče nadaljevati s podsadnjo jelke na primernih rastiščih, ki jih je na našem področju dovolj.

Spomladi je bilo posajenih tudi 33.900 kom sadik duglazije. Uspeh je pri teh sadikah precej problematičen. Precej sadik je imelo namreč že v drevesnicah odmrznjene terminalne poganjke, zaradi česar se jih je na terenu precej posušilo. Duglazija je kljub številnim pozitivnim lastnostim problematična tudi zaradi poškodb po divjadi.

Kar zadeva sadike listavcev, ki so zastopane le z 1,1%, je le-teh občutno premalo. Več poudarka bi bilo treba dati žlahtnim listavcem, kar bi omogočalo mešanje drevesnih vrst v vseh oblikah nasadov. Prav tako bi bilo treba dati več poudarka črnemu boru, ki v nekaterih starejših nasadih (Špeharji, Senčnik), kaže izredno lepo rast.

Kljub sortiranju sadik v drevesnicah za intenzivne naseje in osnovno pogozdovanje se je dogajalo, da so sadike prišle na teren poškodovane. Te poškodbe izvirajo iz nepravilne manipulacije z motornimi prekopalniki (drevesnica Gradac in Žužemberk), kažejo pa se v poškodovanem spodnjem delu debelca in potrganih koreninah. Take napake bo potrebno v drevesnicah čimprej odpraviti.

5. Okopavanje in dognojevanje nasadov z motornimi gnojili

V hektarih izražena količinska realizacija je naslednja:

TABELA 5

	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba/sekt. skup.				Por. gnoj. NPK v tonah
	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real 1964	Pl. 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	
Gozdni obrat													
N. m.	16	51	318	5	24	24	100	47	40	75	185	52	25,6
Straža	16	31	194	11				27	16	31	194	38	9,0
Podturn	13	33	254	10				7	13	33	254	17	5,5
Črn.		62		9	62			67	62	62	100	76	15,0
Črmoš.	61	61	100	27					61	61	100	27	19,3
Trebnje	15	78	520		20	21	105	56	35	99	283	56	24,8
Metlika		36		15	15			21	15	36	240	36	9,0
GG sk.	121	352	291	77	121	45	37	225	242	397	164	302	108,2

Podatki povedo, da je tudi pri tej vrsti dela realizacija v letu 1965 znatno večja od realizacije v letu 1964. Za dognojevanje se je uporabljalo kombinirano umetno gnojilo nitrofoskal (N:P:K=4:11:9 in 4:14:11) v dozi okrog 0,10 kg na sadiko (pri manjših sadikah 0,5 - 0,7 kg).

V večini je bilo dognojevanje izvršeno na intenzivnih nasadih, deloma pa tudi na tistih klasičnih nasadih, kjer so tla zelo siromašna. Manjši del površin predvsem tistih, ki so bile posajene jeseni 1964, se je spomladi samo dognojilo z raztresom gnojila v krogu okrog stebelca, večji del površin pa je bil okopan in nato dognojen na enak način.

Uspeh dognojevanja se odraža predvsem v večjem višinskem prirastku in bolj zdravi barvi sadik. Seveda, pa se to ne opazi takoj prvo leto, ampak šele kasneje, kar potrjujejo tisti nasadi, ki so bili dognojeni že pred leti (Smrečnik, Korita). Z namenom, da bi rezultate dognojevanja lahko številčno spremljali, so bile na vseh večjih objektih postavljene poskusne ploskve, kjer se je dodajala različna doza gnojila, vsi dobljeni rezultati pa se primerjajo s ploskvijo, ki sploh ni bila dognojena. Kot že rečeno se bodo rezultati pokazali šele kasneje.

Dela so bila opravljena kvalitetno, graje vredno pa je malomarno posipavanje gnojila po sadikah, ki se zaradi tega posuše, kar je bil na srečo primer samo na GO Straža (revir Soteska). Glede same realizacije plana je pripomniti, da so na prvi pogled nastopile določene anomalije. Medtem ko je bil plan v SLP sektorju dosežen z 291%,

je bil v zasebnem dosežen le s 37 %. Skoraj na vseh nasadih, ne glede na lastništvo, je bilo dognojevanje plačano iz biološke amortizacije, ustvarjene v SLP sektorju, a ker gozdni skladi za ta namen pač niso imeli sredstev, sicer pa se taki nasadi lahko smatrajo tudi kot družbena lastnina (42. člen zakona o gozdovih - Ur. list SRS št. 30/65).

6. Obžetve nasadov

V pogledu obžetev je količinska realizacija naslednja (v ha):

TABELA 6

Gozdni obrat	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba sekt.skupaj			
	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. 1964	Plan 1965	Real. 1965	%	Real. skupaj
N.m.	175	196	112	124	171	135	79	168	346	331	96	292
Straža	104	109	104	121	34	29	85	32	138	138	100	153
Podturn	23	20	87	10	30	20	67	13	53	40	75	23
Črn.	118	285	241	38	118	132	112	180	236	417	177	218
Črmoš.	68	72	106	62	3	5	167	5	71	77	108	67
Trebnje	60	74	123	1	48	26	54	130	108	100	92	131
Metlika	10	21	210		50	26	52	86	60	47	78	86
GG sk.	558	777	139	356	454	373	82	614	1012	1150	113	970

Količinski plan v obeh sektorjih skupaj je presežen za 13 %, pri čemer nastopajo, podobno kot pri dognojevanju, razlike med zasebnim in družbenim sektorjem. Porast obžetih površin od 970 na 1.150 ha je utemeljen, kajti z naraščanjem na novo zasajenih površin se večja potreba tudi po obžetvah. Razveseljivo pa je dejstvo, da so bile obžetve opravljene le tam, kjer je bilo to nujno potrebno in da so na področju Bele krajine želi praprot na nasadih tudi kmetje sami. S poskusi, ki jih je začel GO Trebnje s tem, da je pri zatiranju plevela uporabljal arbocid "Tormona" bi bilo potrebno nadaljevati. Morda bi preparat kazalo uporabljati že ob priliki priprave tal tako, da bi se z njimi poškopili ali premazali panji posekanega drevja in grmovja.

7. Čiščenje kultur

V strukturi stroškov negovalnih del zavzema vidno mesto postavka čiščenja kultur. O tem priča realizacija izražena v hektarih, ki je takale:

TABELA 7

Gozdni obrat	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba sekt.skupaj			
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.
	1965	1965		1964	1965	1965		1964	1965	1965		1964
N.m.	123	126	102	136	76	82	108	100	199	208	105	236
Stražal	186	178	96	100	33	28	85	55	219	206	94	155
Podt.	53	52	98	59	27	28	104	20	80	80	100	79
Črn.	145	197	136	158	145	145	100	146	290	342	117	304
Črmoš.	101	121	120	84	28	26	93	30	129	147	114	114
Treb.	47	46	98	11	197	218	111	227	244	264	111	238
Met.	15	6	40	17	20	8	40	45	35	14	40	62
GG sk.	670	726	108	565	526	535	102	623	1196	1261	105	1188

S čiščenjem je bilo zajetih precej površin, kar je popolnoma v skladu z velikimi potrebami za to vrsto negovalnih del. V primerjavi z letom 1964 se je kvaliteta izvršenih del v mnogočem izboljšala, vendar pa je bilo v nekaterih primerih, ki na srečo niso bili pogosti, opaziti tudi tako velike strokovne napake, da so vsega obsojanja vredne. Sekanje prizemnega sloja grmovja pod zastorom odraslega drévja, kjer ni nobenega podmladka pomeni več škode kot pa koristi za gozd. (GO Podturn). Pri vsakem negovalnem delu, zlasti pa pri čiščenju, je treba stremeti za tem, da bodo vložena dela in sredstva pomenila za sestoj korist, ne pa da bodo delavci pač nekaj posekali, ker imajo v rokah vejnike in sekire. Take napake bo mogoče odpraviti s strokovnim nadzorstvom, ki bo moralo biti bolj poglobljeno kot je bil to primer doslej.

Pri splošni oceni kvalitete opravljenih del, bi lahko trdili, da je le-ta boljša v kulturah iglavcev kot v kulturah listavcev in da je zaradi obvezne kolavdacije v zasebnem sektorju boljša kot v družbenem, kjer kolavdacija ni bila obvezna. Z ozirom na nov način gospodarjenja z gozdovi, ki ga prinaša republiški zakon o gozdovih bi kazalo uvesti obvezno kolavdacijo vseh gojitvenih

del v obeh sektorjih lastništva. Na ta način bo zagotovljena boljša kvaliteta izvršenih del, hkrati pa bo onemogočeno vsako napihovanje površin, porabljenih ur itd.

Pri sestavljanju planov in pri izvajanju čiščenja je potrebno v primeru, če se kasneje izkaže, da ni dovolj sredstev na razpolago, najprej zajeti tiste površine, ki so tega negovalnega ukrepa najbolj potrebne. Primer v nasadu "Dobravice" (GO Metlika), kjer pod gostim grmovjem in mlajšim drevjem listavcev hiraajo pred leti posajene sadike gladkega bora, za katerega je splošno znano, da je med najbolj svetloljubnimi drevesnimi vrstami, priča, da načelo prioritete ni bilo upoštevano.

8. Redčenje sestojev

V hektarih izražena količinska realizacija je naslednja:

TABELA 8

Gozdni obrat	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba sekt.skupaj			
	Plan	Real.	%		Real.	Plan	Real.	%		Real.	Plan	Real.
	1965	1965			1964	1965	1965			1964	1965	1965
N.m.	78	68	87	80						78	68	87
Straža	62	64	103	151						62	64	103
Podturn	30	26	87	18						30	26	87
Črn.	17	36	212	20	17					34	36	106
Treb.	13	10	77	18	48	45	94	78	61	55	90	96
GG sk.200	204	102	287		65	45	69	78	265	249	94	365

Vsi obrati, razen Črmošnjice in Metlike, ki se z redčenjem nista ukvarjala, so izpolnili plan s 94 %, v absolutnem iznosu pa je realizacija v letu 1965 kar za 116 ha manjša od predhodnega leta. To nazadovanje nikakor ni opravičljivo, saj vemo, da imamo še veliko sestojev, ki bi bili redčenja potrebni. Razumljivo je, da je redčenje z izjemo GO Trebnje, osredotočeno v glavnem na družbeni sektor, kajti kmet, ki v svoji parceli seka skoraj vsako leto, navadno dovolj ali pa celo preveč prerediti sestojev. Dejstvo je tudi, da bi se povsod tam, kjer gre v zasebnem sektorju za mlajše drogovnjake in kjer ni vprašanje etatne lesne mase, dalo ob sodelovanju s kmeti, pod strokovnim vodstvom seveda, marsikaj koristnega ukreniti v korist gozda.

V pogledu redčenja bo potrebno posvetiti več pozornosti sodobnim metodam, ki so se ponekod že uveljavile. Lep in pohvale vreden primer je selektivno redčenje v bukovem sestoju na GO Podturn (Štufna). Izboru elitnih dreves in s tem v zvezi obžagovanju vej bo treba posvetiti tudi v enodobnih sestojih iglavcev. Z novimi metodami, ki pri nas še nimajo tradicije, bi lahko z razmeroma malo vloženimi sredstvi v marsičem izboljšali kvaliteto sestojev.

9. Reševanje iglavcev

Med zelo koristne gojitvene ukrepe spada brez dvoma reševanje iglavcev, ki je bilo realizirano takole (v hektarih)

TABELA 9

Gozdni obrat	Družbeni sektor				Zasebni sektor				Oba sekt.skupaj			
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real	Plan	Real.	%	Real.
	1965	1965		1964	1965	1965		1964	1965	1965		1964
N.m.					10	18	180	13	10	18	180	13
Straža		2			11	17	155	14	11	19	173	14
Podt.	7	5	71		24	23	96	5	31	28	90	5
Črn.								25				25
Trebnje		8			10	8	80		10	16	160	
GG sk.	7	15	214		55	66	120	57	62	81	131	57

Ta vrsta je osredotočena predvsem v zasebnem sektorju. Prav bi bilo, da bi se tega dela oprijeli tudi v družbenem sektorju in da bi mu posvetili več pozornosti tudi na tistih gozdnih obratih (Črmošnjice, Metlika), ki so doslej stali ob strani. Lepe uspehe in kvalitetno opravljeno delo je v tem pogledu dosegel GO Podturn.

10. Varstvo gozdov

Ker so varstvena dela zelo različna in bi jih bilo zato težko prikazati v količinskih pokazateljih, bodo dala primerno sliko tudi porabljena sredstva v ta namen. Pregled porabljenih sredstev je naslednji (v starih dinarjih).

TABELA 10

Gozdni obrat	Družbeni sektor din	Zasebni sektor din	Oba sektorja skupaj din
Novo mesto	691.211	1,485.012	2,176.223
Straža	2,156.030	106.908	2,262.938
Podturn	1,833.602	63.302	1,896.904
Črnomelj	1,332.740	370.837	1,703.577
Črmošnjice	1,088.564	63.254	1,151.818
Trebnje	576.273	677.801	1,254.074
Metlika	130.671	198.892	329.563
GG skupaj	7,809.091	2,966.006	10,775.047
Porabljenov			
1 1964 skup.	9,576.117	2,541.311	12,117.428

Že v letu 1964 smo ugotavljali, da je bilo za varstvo gozdov porabljenih razmeroma malo sredstev, v letu 1965 pa se je ta vsota še bolj zmanjšala. Predvsem to velja za zasebni sektor. S tem pa seveda ni rečeno, da smo varstvene ukrepe povsem zanemarili. Marsikatero delo kot n.pr. posek in izdelava lubadark, sušic, vetrolovov in podobno, opravi v svoji čarceli lastnik sam in zato stroški niso prikazani. Skoraj vsa sredstva v zasebnem sektorju so bila porabljena za obnovo in vzdrževanje protipožarnih pasov ob železniških progah, v družbenem sektorju pa za izdelavo slučajnih pripadkov in ostala varstvena dela (zaščita sadik pred divjadjo).

Vihar, ki je 4. julija prizadejal po Sloveniji precej škode, je našim gozdovom v glavnem prizanesel. Le na Gorjancih je v odd. 17, ki je izločen kot pragozd, podrl 415 m³ starih bukev. Večjih škod na ostalem področju ni bilo.

Do večjega napada lubadarja ni prišlo nikjer, le na GO Trebnje (k.o. Škovec), kjer se je pojavil smrekov zavijač je bilo nevarno za napad lubadarja. S pravočasnimi ukrepi je bila nevarnost odstranjena.

Škode, ki so jih povzročili gozdni požari tudi niso preveč velike. V razdobju od 21/3 do 7/4 se je požar pojavil sedemkrat in sicer trikrat na GO Trebnje, štirikrat pa na GO Metlika. Skoraj v vseh primerih je bil požar

povzročen iz malomarnosti. Zahvaljujoč pravočasni intervenciji so bili požari kmalu lokalizirani. Skupna škoda je ocenjena v vrednosti 442.000 din. V zvezi s požari je treba omeniti še zavarovanje najbolj ogroženih delov nasadov pri DOZ-u. Letna premija zavarovanja znaša 438.408 din.

Od rastlinskih bolezni je treba omeniti še pojav mehurjevke na zelenem boru (*Cronartium ribicola*), ki se je pojavila v nasadu pri Hrastovici (GO Trebnje). Bolezen se je pojavila sicer na posameznih primerkih gladkega bora, vendar kljub temu predstavlja resno nevarnost za celotno naše področje, ki je bogato z nasadi gladkega bora. Ta nevarnost je še toliko resnejša zaradi nasada črnega ribeza v vasi Dolnje Dobravice (0,58 ha), ki se nahaja tako rekoč sredi nasadov gladkega bora. Z lastnikom nasada ribeza bo treba doseči sporazum, da bo nasad likvidiral.

Kot prejšnja leta, tako je tudi v letu 1965 napravila divjad precej škode na nasadih. Najobčutnejše je bil poškodovan nasad macesna na Komolcu (GO Straža) in v Koritniški gmajni (GO Trebnje). Ukrepi za zaščito so bili podobni kot prejšnja leta (ovijanje z ALU-polijami in premazi s preparatom "Beli arbopin"), na Komolcu pa so postavili tudi žično ograjo.

Tudi v letu 1965 je bilo v mlajših smrekovih sestojih, zlasti na področju Bele krajine, opaziti napad po smrekovi grizlici, v nasadu rdečega bora na Sinjem vrhu pa se je pojavil borov zavijač.

11. Porabljena sredstva in viri

Sami količinski pokazatelji o izvršenih gozdnogojitvenih delih še ne povedo dovolj o naporih, ki jih je podjetje vložilo za vlaganje v gozdove. Zaradi pičlo odmerjenih sredstev, predvsem iz občinskih gozdnih skladov, smo že pri planiranju bremenili gojitvena dela z razmeroma nizko režijo z namenom, da bi z razpoložljivimi sredstvi opravili čim več del. To nam potrjuje tudi dejstvo, da prodajnih cen za vsa dela po reformi nismo povečali, čeprav so porasli osebni dohodki in cena uslugam ter materialu. Biološka amortizacija v družbenem sektorju je znašala od 1/1 do 1/8 2.500 din/m³ prodanega lesa, od 1/8 - 1/1-1966 pa se je dvignila na 3.300 din/m³, kar prav tako potrjuje težo naporov za vlaganja.

Porabljena sredstva za gozdnogojitvena in varstvena dela so bila v letu 1964 in 1965 naslednja:

TABELA 11

Viri sredstev	1964	1965
Biološka amortizacija SLP	61,338.438	111,146.722
Gozdni skladi	80,904,077	85,081.769
Krediti za nasade	25,277.106	44,308.863
Lastna udeležba za kred.	-	27,035.648
Dotacija svet. centra	250.000	300.000
Ostali	-	346.000
SKUPAJ GG:	167,769.621	268,219.002

Slika skupno porabljenih sredstev po posameznih gozdnih obratih pa je naslednja:

TABELA 12

Gozdni obrat	1964	1965
Novo mesto	35,414.994	60,265.150
Straža	25,769.114	34,024.580
Podturn	11,446.617	17,458.102
Črnomelj	50,553.796	76,987.810
Črmošnjice	14,129.386	22,331.970
Trebnje	21,329.286	37,136.742
Metlika	9,126.428	20,014.648
GG SKUPAJ:	167,769.621	268,219.002

V letu 1965 smo od Splošne gospodarske banke SRS dobili 37,250.000 kreditov, iz prejšnjih let pa je ostalo neizkoriščenih še 4,058.863 din kreditov. Z lastno udeležbo, ki je znašala 42,055.813 din (od tega sta dala gozdna sklada Novo mesto in Črnomelj 15,020.165 din, iz biološke amortizacije pa 27,035.648 din), je bilo osnovanih 187,80 ha intenzivnih nasadov v vrednosti 86,364.676 din. S tem so bili v letu 1965 izčrpani vsi razpoložljivi krediti, tako, da nam za prihodnje leto ne preostane več ničesar.

Iz pregleda porabljenih sredstev je razvidno, da so bila za biološka vlaganja vložena res ogromna sredstva. Zanimiva bo primerjava koliko sredstev je bilo povprečno vloženih po posekanem brutto m³ (zajeta je sečnja v obeh sektorjih lastništva; v zasebnem tudi brutto masa za domačo porabo), po netto m³ blagovne proizvodnje (oba sektorja skupaj) in po hektaru gozdne površine (oba sektorja skupaj). Ta slika je naslednja:

TABELA 13

Gozdni obrat	Povprečna biološka vlaganja v din po		
	bruto m ³ celokupne sečnje	netto m ³ blag.proizv.	hektaru skup.površ.
Novo mesto	1.335	2.492	3.286
Straža	842	1.395	3.144
Podturn	520	626	2.886
Črnomelj	2.493	4.058	5.408
Črmošnjice	903	956	2.568
Trebnje	1.168	1.998	2.717
Metlika	4.532	5.399	6.808
GG SKUPAJ:	1.271	1.901	3.588

Morda bi bila še bolj interesantna primerjava o vlaganjih po navedenih kriterijih, ločeno za zasebni in družbeni sektor, vendar pa je v nekaterih primerih (dognojevanje, obžetve nasadov) težko ločiti, koliko sredstev je bilo vloženih za ta ali oni sektor lastništva. Ne glede na to pa nam navedeni pokazatelji dovolj zgovorno pričajo o upoštevanju načela prelivanja sredstev iz bogatejših v revnejše predele na eni strani in o velikih naporih pri biološkem vlaganju v gozdove, ki jih je vložilo podjetje v letu 1965. Za primerjavo naj služi podatek, da je v letu 1964 znašalo povprečno biološko vlaganje v Sloveniji 1.080 din na hektar v gozdovih občanov in 2.360 din na hektar v družbenih gozdovih. Povprečno vlaganje po hektaru za oba sektorja skupaj je pri nas znašala v letu 1964 2.250 din.

Iz podatkov o porabljenih sredstvih v letih 1964 in 1965 je razvidno, da se iz leta v leto vlaga več sredstev. Če ob tem primerjamo še plan za leto 1966, ki predvideva osnovanje 302 ha intenzivnih nasadov in 236 ha osnovnega pogozdovanja (skupaj 538 ha zasajenih površin), vidimo, da je predvideni skok še večji. Vendar

je treba poudariti, da brez pomoči v obliki kreditov tako visokega plana ne bomo mogli izpolniti.

12. Produktivnost dela

Za vse vrste gojitvenih in varstvenih del obstajajo normativi, ki so več ali manj preizkušeni. Z novim letom 1965 so se zaradi prehoda na 42-urni tednik vsi normativi dvignili za 12,5 %. Analize bodo pokazale, kako se je v tem pogledu gibal produktivnost. Ker še ni na razpolago ustreznih pokazateljev bi morda kazalo opozoriti le na nekatere splošne ugotovitve, ki jih je bilo opaziti v preteklem poslovnem letu.

Glede normiranja del so bile med obrati precejšne razlike. Eni so stremeli za tem, da so vsa dela normirali (GO Trebnje, Črnomelj), drugi pa so po liniji manjšega odpora delali "na uro" (GO Novo mesto). Res je, da je z ozirom na niz najrazličnejših faktorjev, ki vplivajo na storilnost, težko postaviti neke konkretne normative (zato se v okviru obrata za določeno vrsto del operira s povprečjem), res pa je tudi, da delo "na uro", kjer delavec, zlasti še, če je prepuščen samemu sebi n.pr. pri čiščenju maha z vejnikom samo zato da pač maha, nikamor ne vodi. Z neprestanim spremljanjem doseženih učinkov, s pravilno organizacijo dela, z določanjem doseženih učinkov, s pravilno organizacijo dela, z določanjem konkretnih normativov v okviru povprečja seveda, in končno tudi s spremljanjem stroškov, bo mogoče navedene pomanjkljivosti odpraviti. S prehodom na poslovanje po novem poslovniku bo to nalogo mogoče lažje izpolniti.

ing. Jože Petrič

xXx

POROČILO SLUŽBE IZKORIŠČANJA GOZDOV ZA LETO 1965

Gospodarsko leto 1965 je zelo pomembno in predstavlja prelomnico v gospodarjenju in ekonomiziranju na sploh. Obdobje prvih sedmih mesecev minulega leta nosi vse elemente začetka gospodarske krize, kot posledice preteklih let, inflacijske značilnosti, slabo storilnost, odvečno delovno silo, slabo izkoriščen delovni čas oz. veliko neefektivnega časa, ki težko bremeni režijo, itd. Obdobje ostalih petih mesecev je minilo v znamenju stabilizacije našega gospodarstva, ki jo narekuje sprovajanje gospodarske reforme. Gospodarska reforma, ki ima vsekakor zelo obsežno značilnost, je naše podjetje našla, lahko bi rekel, pripravljeno. Posledica je vsekakor pozitivna, kar potrjuje, da je vsa priprava za prehod na 42-urni tednik zajela vse (storilnost, rezerve, itd.), kar tudi sama reforma narekuje. Pri analiziranju načina skrajšanja delovnega časa so upoštevane posebnosti gozdne proizvodnje, težnje gozdnih delavcev, kakor tudi uvajanje mehanizacije in organizacijskih izboljšav v gozdarstvu in s tem zagotovitve tolikšne rezervne delovnega časa, da je bil prehod na skrajšanje delovnega časa omogočen.

Da bi dejavnost izkoriščanja gozdov odgovorila svojemu namenu, oz. da bi izvršila postavljene naloge v minulem letu je podjetje podvzelo vrsto ukrepov in sicer:

1. Uvedba mehanizacije v vseh fazah dela (kolikor je to mogoče).
2. Organizacija dela v skupinah od 2 - 3 delavcev.
3. Usposobitev (s pomočjo tečajev) delavcev za rokovanje z motornimi žagami in drugo mehanizacijo.
4. Uvedba tehničnih norm.
5. Organizacija popravila sredstev mehanizacije.
6. Uvajanje tipiziranega orodja.
7. Uvedba prevoza delavcev na sečišča.
8. Povečanje delovne discipline, zaradi boljše izrabe delovnega časa in povečanja storilnosti, kar je pripomoglo, da nas objava gospodarske reforme v pravem pomenu besede ni prizadela.

Plan gozdne proizvodnje v minulem letu je bil naslednji:

igl. 31.437 m³

list. 46.517 m³

77.954 m³

Torej za 2.800 m³ nižji kot republiški in je bil v oktobru zvišan za to količino iglavcev in sicer:

igl.	34.237 m ³
list.	<u>46.517 m³</u>
	80.754 m ³

Kakor je iz podanih številk razvidno, je odnos poseka lesa iglavcev in listavcev 42 % napram 58 %.

Plan blagovne proizvodnje ali odkupa lesa iz zasebnega sektorja je bil:

igl.	8.700 m ³
list.	<u>58.500 m³</u>
	67.200 m ³

Ko analiziramo posek in izdelavo lesa za gozdove SLP, podatki kažejo, da je podjetje izvršilo pa tudi preseglo svojo nalogo in sicer:

	Plan	Izvršitev
igl.	34.237 m ³	34.313 m ³
teh. list.	16.242 m ³	19.707 m ³
prm	<u>30.275 m³</u>	<u>31.424 m³</u>
	80.754 m ³	85.447 m ³

Težave za izvedbo tega plana so bile različne in so se kazale v obliki dolge zime in v velikem snegu. Razen tega so se kazale tudi v pomanjkanju rezervnih delov za popravilo motork, pa tudi v nizki delovni disciplini.

Analiza kaže, da so gozdni obrati posekali in izdelali 34.313 m³ lesa iglavcev in 51.131 m³ lesa listavcev. Te številke predstavljajo v odnosu na letni plan 5,8 % presežek. Kakor v količinskem tako tudi v kvalitetnem oziru je dosežen izredno dober uspeh, vendar nam to govori o konjunkturi lesa. Vpliv izvajanja gospodarske reforme bi se moral tukaj najbolj odraziti. Namreč gozdni sortiment mora predstavljati model surovine standardnih zahtev ali model surovine visoko razvite predelovalne industrije, ne pa model kvazi standarda manj-kejočega lesa na trgu. V tem pogledu so gozdni obrati naredili po objavi reforme nekaj napredka s tem, da so se skušali približati predpisom JUS-a. Podatki o delovni sili

kažejo, da je podjetje v sečnji in izdelavi lesa zaposlevalo povprečno 172 delavcev (glej tabele):

Mesec	Št.delav.	Povpr.št. dni	Št.dni	Ur	Motork	m3	Norma
I.	167	13	1.467	10.243	25	3.331	2,27
II.	200	13	2.754	21.412	36	7.796	2,83
III.	190	13	2.879	22.566	48	9.181	3,19
	185	13	7.100	54.221	36	20.308	2,87
IV.	202	15	2.374	19.436	56	6.813	2,8
V.	174	15	1.928	16.185	40	5.966	3,09
VI.	191	15	2.698	22.019	52	9.481	3,5
	156	15	7.000	57.640	49	22.260	3,18
VII.	196	15	2.599	21.805	45	8.522	3,3
VIII.	181	15	3.117	25.449	49	9.753	3,1
IX.	175	15	3.666	21.186	48	6.735	2,5
	184	15	8.382	68.440	47	25.010	2,98
X.	170	12	2.325	17.757	48	5.784	2,5
XI.	161	12	1.974	16.037	49	6.466	3,2
XII.	163	12	1.656	12.428	45	4.681	2,8
	165	12	5.955	46.222	47	16.931	3,34
Kvartal							
I.	185	38	7.100	54.221	36	20.308	2,87
II.	156	45	7.000	57.640	49	22.260	3,18
III.	184	45	8.382	68.440	47	25.010	2,98
IV.	165	36	5.955	46.222	47	16.931	3,34
	172	41	28.437	226.523	45	84.509	2,97

V teh tabelah nista zapopadena GO Metlika in Trebnje (drugo poletje). Iz tabel je razvidno, kako se je gibalo število delavcev, delovnih dni in storilnost po posameznih mesecih, kvartalih pa tudi skozi celo leto.

Ta delovna sila je v 28.437 dneh ali 226.523 urah s 45 motornimi žagami izdelala 84.509 m3 gozdnih sortimentov. Iz teh podatkov izhaja, da je storilnost na enega delavca 2,97 m3 kar predstavlja 4 % več kot je planirano, ali 14 % več kot v letu 1964. To je podatek, ki

razveseljuje, toda, če uporabimo drugi podatek, ki kaže, da na enega delavca v letu odpade 491 m³ izdelanega lesa ali 1878 m³ na motorno žago pri organizaciji delavske partije 2 - 3 delavcev, se moramo zamisliti ali se takšna mehanizacija izplača ali ne. Ni zadovoljivo in se ne dá zagovarjati tega, da je povprečno število opravljenih dni v letu 1965 164 dni na enega delavca. To kaže, da je učinek ene partije 2 delavcev z ročno žago (pred nekaj leti) pri 280-tih delovnih dneh bil boljši. Takšno izkoriščanje mehanizacije daje našemu sedanjemu delavcu, ki prebije v letu 164 dni na delu, sezonski značaj. Omogoča mu velik zaslužek za malo dela v mesecu ali v letu. Analize kažejo, da delavci prebijejo na delu 12 - 15 dni mesečno, razliko do potrebnih 22 delovnih dni pa predstavljajo izostanki (opravičeni in neopravičeni), deževni dnevi, prazniki, dopusti, sestanki in boleznine. Smatram, da je izgubljenih 7 - 10 dni na mesec veliko in kaže, da bi podjetje lahko z manjšim številom delavcev, kakor tudi z manjšim številom izgubljenih dni opravilo isto delo. Predlagam, da služba plana in analitike, kot registrator in analitik ugotovi in definira manjkajoče dni za delavce, ki delajo v sečnji. Formulacija, da oni in isti delavci delajo na vzgoji, negi in izkoriščanju gozdov, ne drži, ker v zimskih mesecih manjka isto število dni. Če to drži, predlagam, naj se število delavcev v sečnji zmanjša na polovico pod pogojem, da delajo 22 delovnih dni v mesecu, druga polovica pa naj dela v vzgoji in negi gozdov.

V pripravi dela smo tudi zajeli število delavcev, ki je potrebno za sečnjo in izdelavo v prvem kvartalu (70% poseka lesa listavcev). To število se v drugem in tretjem kvartalu zmanjša za 50 - 70 delavcev, katere lahko dobi služba nege in vzgoje, ki začne z delom v drugem kvartalu.

Proizvodnja bukove drzane celuloze je iskala različno število zaposlenih delavcev po gozdnih obratih. V povprečju je podjetje imelo 54 delavcev, ki so naredili v 4.428 dneh 10.427 prm bukove celuloze. Razlika do 12.316 prm izdelane celuloze je narejena na odpremnikih skladiščih. Povprečno ustvarjenih delovnih dni je enako kot v prvem poletju in sicer 82. Storilnost je pa 2,3 na delavca.

Kar zadeva zasebni sektor je podjetje odkazalo preko sečnih dovoljenj in nalogov, na gozdnih in negozdnih tleh, prištevajoč tudi črno sečnjo 25.063 m³ iglavcev in 86.762 m³ listavcev. Torej, 111.825 m³ lesa. Pri zajemanju blagovne proizvodnje smo dosegli 83 % postavljenega plana.

Gozdni obrati so dosegli naslednji odkup v letu 1965:

GO Novo mesto	62 %	9.230 m ³
GO Straža	77 %	8.927 "
GO Podturn	91 %	2.748 "
GO Trebnje	96 %	15.099 "
GO Črmošnjice	85 %	5.681 "
GO Črnomelj	96 %	10.604 "
GO Metlika	77 %	3.299 "

Razlogov za nedoseženi odkup je več in sicer, nekaj zaradi organizacijske nespretnosti gozdnih obratov, pomanjkanja predpisov, ki bi onemogočili prodajo lesa izven našega območja, kakor tudi zakonske neefikasnosti v pogledu omejevanja črne trgovine. Eden od razlogov je tudi to, da je večina kmečkih gozdov zelo izčrpanih pa tudi kvaliteta sestojev je slaba, tako da lastniki razen drv ničesar ne dobijo. Drva pa sami prodajo na mestnem trgu. Smatram, da je novi zakon o gozdovih za tekoče oz. za naslednje leto to vprašanje rešil. Podjetje bi se moralo orientirati na zadostitev lokalne potrebe po drveh, s čemer bi eliminirali trgovino kmeta na mestnem trgu. Predlagam tudi sodelovanje našega obrata za maloprodajo z Novolesom zaradi zadostitve potreb po rezanem lesu iglavcev (to kar je Novoles imel doslej preko Novotehne), kar bi vsekakor vplivalo pozitivno na večji odkup lesa iz zasebnih gozdov.

Zaloge lesa so bile tekom leta neenakomerne po gozdnih obratih, kar je posledica neurejenih razmer voznikov glede njihovih zaslužkov. Splošno dviganje cen ni ostalo brez vpliva na mezde voznikov. Zaradi izboljšanja spravila smo v minulem letu začeli z zavarovanjem voznikov. Predlagam, da se nadaljuje v tej smeri, da s tem zasiguramo kapaciteto konj za spravo lesa in pozitivno konkurenco napram voznikom - izsiljevalcem cen. Vprašanje iznosilcev drv ni povzročalo nobenih problemov glede cen in dela. Glede nedovoljene paše pa

se je tu in tam pojavil problem, ki je lahko rešljiv, ker za to obstojajo ustrezni ukrepi.

Gozdni obrati so v letu 1965 iz gozdov SLP spravili sledečo količino lesa na kamionske ceste:

	igl.	list.	prm	m3
GO Straža	4.648	2.437	6.710	11.446 m3
GO Novo mesto	921	3.339	12.623	12.465 m3
GO Črnomelj	1.829	2.081	6.407	8.074 m3
GO Podturn	15.386	4.240	7.932	24.782 m3
GO Črmoš.	8.439	3.916	6.681	16.698 m3
	31.223	17.013	40.353	73.465 m3

Tudi oddaja neposrednim koristnikom ali pa na glavna skladišča ni zaostajala in sicer:

GO Straža	4.737	3.589	6.920	12.824
GO Novo mesto	908	3.296	10.694	11.155
GO Črnomelj	1.812	2.183	8.470	9.500
GO Podturn	14.205	4.230	7.955	23.606
GO Črmoš.	8.780	3.911	5.798	16.460
	30.442	17.209	39.837	73.545 m3

Vidimo, da so bile naše vozniške kapacitete, kakor tudi prevozni park zadostne za realizacijo naših letnih nalog. Gozdnemu obratu Novo mesto veliko pomaga žični žerjav KS-1 za transport lesa na kamionsko cesto.

Da bi se izboljšalo gospodarjenje v letu 1966, predlagam, da se mehanizacija za sečnjo, spravilo in prevoz obnovi in dopolni. Ker pa služba izkoriščanja gozdov spremlja proizvodnjo preko fizičnih pokazateljev, ker ima za to direktno vpeljano evidenco, ne more pa jo spremljati po vrednostnih pokazateljih, bi predlagal, da to tromesečno (če ne mesečno) dela, oz. analizira služba plana in analize ter pravočasno dostavlja službi izkoriščanja gozdov.

ing. Rade Kalinovič

MEHANIZACIJA V LETU 1965

Mehanizacija kot gozdarska dejavnost, ki služi, oziroma pomaga pri izpolnjevanju planskih nalog drugim gozdarskim dejavnostim kot so izkoriščanje, gradbeništvo, gojenje, drevesnice, itd., tako v celotnem gozdarstvu kot tudi pri našem podjetju, je vidnejše mesto zavzela šele v letu 1965. Spričo današnjega tehničnega razvoja pa je razumljivo, da bo ta dejavnost pri nas v bodoče zavzela še večji pomen, kar je razvidno iz pričujočega poročila.

I. Investicije v mehanizaciji

1. Za delo v drevesnicah je bilo nabavljeno:

- a) 5 kom motornih prekopalnikov
- b) 2 kom dvobrazdna pluga
- c) 2 kom krožni brani
- d) 2 kom klinasti brani
- e) 1 kom sadilnik sadik
- f) 1 kom reduktor

Skupna vrednost nabavljenih strojev za delo v drevesnicah znaša 4,050.000.- din.

2. Za delo v gradbeništvu:

- a) 1 kom kompresor TAM v vrednosti 2,790.000 din
- b) 1 kom vrtalno kladivo v vrednosti 150.000 din

Skupaj: 2,940.000 din

3. Za spravilo in prevoz gozdnih sortimentov:

- a) 1 kom dvigalo HIAB v vrednosti 2,187.000 din
- b) 1 kom motorni vitelj in nosilna vrv kot sestavni del žičnega žerjava v vrednosti 5,603.000 din

Skupaj: 7,790.000 din

4. Ostala mehanizacija:

- a) 1 kom motorno kolo v vredn. 495.000 din
- b) 1 kom moped v vrednosti 241.000 din
- c) 1 kom TAM 2000-kombibus v vred. 4,626.000 din
- d) 2 kom strojček za netanje in raznetanje verig 132.000 din
- e) 2 kom relaskop za urej. gozdov 281.000 din

Skupaj: 5,775.000 din

- Skupna vrednost celotne nabavljene mehanizacije v letu 1965 znaša torej:

1. za delo v drevesnicah	4,050.000 din
2. za delo v gradbeništvu	2,940.000 din
3. za spravilo in prevoz gozd.sort.	7,790.000 din
4. ostala mehanizacija	<u>5,775.000 din</u>
SKUPAJ:	<u>20,575.000 din</u>

Vrednost 20,575.000 din predstavlja napram letnemu planu nabave mehanizacije 112,500.000 din le 18,3 %.

Vzrok za tako velik izpad je delno v tem, ker se nekaj strojev, ki so bili predvideni za nabavo ni dalo dobiti, kot na primer konzolno dvigalo, betonski mešalec itd., delno pa je nabava iz uvoza še v teku, zaradi pomanjkanja deviznih sredstev (voziček za žični žerjav), delno pa zaradi splošne politike zmanjševanja investicij, zaradi česar se je del sredstev zadržal kot neizkoriščen.

II. Motorne žage in njih vzdrževanje.

Za posek lesa je bilo v zadnjem tromesečju leta nabavljenih 20 novih motornih žag in sicer 10 kom Partner R 12 in 10 kom Stihl Contra. Te žage so se dajale po obratih sorazmerno s potrebami. Za lažji in udobnejši prenos motornih žag na delovišče pa so bili nabavljeni tudi posebni oprtači.

V letu 1965 je bilo iz obratovanja izločenih 22 neuporabnih motornih žag. Del teh neuporabnih žag je bil odprodan, del pa zaradi prevelikih poškodb povrnjen od DOZ-a. Povprečno število motornih žag po obratih je znašalo 77 komadov. Od tega jih je bilo večina Partner, le nekaj komadov (9) pa Stihl in Jobu (4). Popolnoma smo izločili iz obratovanja motorne žage Jobu, žage Stihl pa dobivajo zaradi svoje vzdržljivosti pri nas vse večji pomen in vse kaže, da se bomo v bodoče orientirali precej na Stihl, kar smo z nabavo 10 kom Stihl Contra tudi že začeli. Za gozdne obrate, ki imajo v svojih letnih planih sečenj in gojitvenih del veliko redčenja listavcev in iglavcev, bomo v bodoče nabavili motorne žage Stihl 0,8, ki se odlikujejo po tem, da so lažje in cenejše.

Da bi dobili pregled o vzdrževanju motornih žag, prevoznega parka in ostale mehanizacije, je služba za mehanizacijo v mesecih julij, avgust in september, večino omenjenih strojev obiskala po deloviščih ter na podlagi teh obhodov prišla do določenih zaključkov, kar je bilo že podano v posebnem poročilu.

Za delo z motornimi žagami so bili organizirani 4 osnovni tečaji, katere je obiskovalo 59 delavcev. Ti tečaji so bili na GO Novo mesto, Črnomelj, Črmošnjice in Straža. Poleg teh osnovnih tečajev so bili še dopolnilni tečaji za delavce GO Črmošnjice, seminar za revirne vodje in kratek tečaj za kmete kooperante na GO Črnomelj. Teh tečajev se je udeležilo okrog 25 ljudi.

Za delo z motornimi prekopalniki je bil organiziran tudi kratek seminar na GO Podturn, ki se ga je žal udeležilo le 5 delavcev.

Ker skrb za motorno žago pri večini delavcev še vedno ni zadovoljiva, zlasti kar zadeva brušenje motornih žag, kar izvira deloma iz neznanja, še več pa iz malomarnosti, ji bo treba v bodoče posvečati še vedno precej pozornosti.

Komisija za ugotavljanje škode na strojih vsled malomarnosti vzdrževanja in rokovanja se je sestala petkrat, ko je šlo za poškodbe motork. Ugotovila je, da so znašale tako nastale škode okrog 300.000 din. Komisija je te stvari posredovala obratom z navodili, naj se proti tem delavcem postopa.

Za popravila motornih žag je z lastno delavnico poskrbljeno. V prvi polovici leta je popravila motilo pomanjkanje rezervnih delov kot posledica pomanjkanja deviznih sredstev, v drugi polovici leta se je to sicerboljšalo, vendar so cene rezervnih delov zaradi vpliva gospodarske reforme precej porastle. Skupni stroški popravil motornih žag v obliki rezervnih delov v letu 1965 znašajo 5,612.416 din napram predvidenim 2,948.000 din. Škode povrnjene od DOZ-a pri motornih žagah znašajo 2,383.244.

III. Prevozni park - vzdrževanje in realizacija

Za prevoz hlodovine in ostalih gozdnih sortimentov ima

podjetje 16 kamionov in 7 traktorjev in sicer:

- 1 kom OM
- 4 kom FAP
- 10 kom TAM-4500
- 1 kom Csepel
- 7 kom Ferguson 35.

Ta prevozna sredstva so v letu 1965 izvršila naslednje prevoze:

1. Kamioni za 1373.000 tkm, kar predstavlja v primerjavi z letom 1964 (1256.000 tkm) za 117.000 tkm več ali za 9,4 % več.
2. Traktorji za 192.000 tkm, kar predstavlja v primerjavi z letom 1964 (259.000 tkm) za 67.000 ton km manj ali za 26 % manj.

Količinska realizacija v ton km po posameznih obratih je naslednja:

Prevoz s kamioni:

Obrat	Skupni tkm 1965			Realizacija tkm v letu 1964
	Letni plan	Realizacija	%	
Novo mesto	300.000	343.538	114,5	269.423
Straža	75.000	99.505	132,7	58.620
Podturn	409.000	309.048	75,6	347.352
Črmoš.	285.000	311.144	109,2	275.555
Črnomelj	300.000	259.494	86,5	243.071
Gradb.o.	75.000	50.995	68,9	61.829
SKUPAJ:	1,444.000	1373.727	95,1	1,255.557

Prevoz s traktorji:

Obrat	Skupni tkm 1965			Realizacija tkm v l. 1964
	Let.plan	Realiz.	%	
Straža	114.000	104.000	9,6	137.701
Podturn	76.000	40.554	53,4	61.402
Črnomelj	38.000	23.540	61,9	41.632
Gradb.obrat	38.000	23.796	62,6	18.216
Skupaj:	266.000	192.312	72,3	258.951

Iz tabele "Prevoz s kamioni" je razvidno, da se je število prevoženih tkm v letu 1965 v primerjavi z letom 1964 v skupni vrednosti sicer dvignilo, kar predstavlja povečanje produktivnosti za 9,4 %, vendar pa je letni količinski plan realiziran le z 95 %.

Iz tabele "Prevoz s traktorji" je razvidno, da se je število prevoženih tkm v letu 1965 v primerjavi z letom 1964 zmanjšalo za 67.000 tkm, kar predstavlja zmanjšanje produktivnosti za 26 %.

Pri prevozu s kamioni ima najboljšo realizacijo GO Straža, najslabšo pa Gradbeni obrat. Dočim je izpad plana opravičljiv pri gradbenem obratu, zaradi značaja dela, pa je popolnoma neopravičljiv pri GO Podturn. Delno je tu sicer opravičilo v generalnem popravilu dveh kamionov, delno zaradi slabe organizacije razkladanja s strani Novolesa, vendar pa je glavni vzrok v nedovoljni zainteresiranosti za vožnjo s strani šoferjev in nakladalcev. Skoraj nerazumljivo je, da ima celo GO Črnomelj, kljub slabšim cestam in veliko manjšim koncentracijam lesnih mas, večji procent izvršitve plana. V bodoče bo potrebno na GO Podturn temu vprašanju posvetiti več pozornosti.

Sliko o direktnih stroških prevoznega parka po ton km brez investicijskih popravil in amortizacije nam daje naslednja tabela:

Kamioni:

Vrsta kamiona	Skupni stroš. v din po tkm		% dviga stroš.	Kal.str. brez am. in in. pop.
	1964	1965		
OM (1)	33,86	32,09	- 4,0	40,8
FAP (4)	33,06	36,82	11,1	41,80
TAM (11)	42,64	44,15	10,5	49,40
povprečno			9,7	
Traktorji	59,29	83,18	40,0	66,93

Iz tabele je razvidno, da so sicer stroški prevoznega parka po tkm v letu 1965 v primerjavi z letom 1964 narastli pri kamionih povprečno za 9,7 %, pri traktorjih pa kar za 40 %. Toda, če upoštevamo dejstvo, da so se zaradi vpliva gospodarske reforme kot tudi zaradi splošne tendence dviganja cen uslug in materiala v letu 1965,

dvignile cene uslugam, rezervnim delom in ostalemu materialu vsaj za 20 %, potem lahko trdimo, da so se stroški po tkm v letu 1965 za kamione relativno napram stroškom v letu 1964 zmanjšali za 10,3 %.

Pri traktorjih pa so se stroški povečali relativno za 20 %, kar govori o tem, da bo potrebno traktorje na prevozu hlodovine čim prej zamenjati s kamioni.

Iz tabele je tudi razvidno, da rastejo stroški po tkm od kamiona OM proti kamionom TAM, kar torej kaže na to, da se bomo morali glede nakupov kamionov v bodoče usmerjati bolj na kamione FAP, na TAM pa le tam, kjer bi to zahtevale komunikacijske razmere.

Analiza izpadov prevoznega parka iz vožnje po številu dni preko celega leta je pokazala sledeče:

	Kamioni		Traktorji	
	št. dni	%	št. dni	%
Možni delovni dnevi	5.008	100	2.191	100
Vozila na delu	3.256	65	1.262	57,6
Vozilo ni delalo zaradi:				
Popravilo	580	11,6	378	17,2
Deževni dnevi	263	5,2	80	3,7
Dopust	245	4,9	84	3,8
Bolniška	115	2,3	70	3,2
Neoprav.izostanki	-	-	-	-
Opravičeni izostanki	-	-	-	-
Prazniki in prost.sobote	261	5,2	241	11,0
Priprava vozila	288	5,8	76	3,5
Skupaj izpadi:	1.752	35,0	929	42,4

Analiza izkoriščanja kamionov na podlagi delovnih dni vedno sicer ni najboljša, vendar nam le da neko sliko. Iz tabele je razvidno, da je največ izpadov od dela tako kamionov kot traktorjev zaradi popravil, saj znaša za kamione to 11,6 %, za traktorje pa 17,2 %. In ravno izpadi vozil zaradi popravil govorijo o tem, da bo treba misliti čimprej na lastno manjšo mehanično delavnico. Precejšen del izpada zaradi popravil gre na račun tega, ker se vozila popravljajo po raznih delavnicah, kjer nimajo v popravilu prednosti. Če predpostavljamo,

da je pri izpadu vozil zaradi popravil le $\frac{1}{3}$ takih dni, ko je vozilo stalo zaradi tega, ker ni prišlo na vrsto, oziroma ni bilo materiala za popravilo, potem je število teh dni za kamione 193, za traktorje pa 112 dni, ali skupaj 305 dni, kar predstavlja izgubo v tkm za okrog 91.000, ali po 75 din za tkm - 6,825.000 din. Če k temu prištejemo še okrog 1,000.000 din, kar plačamo kot prometni davek v višini 10 % na ves material, ki nam ga vgradijo tuje delavnice, potem se prvotni znesek poveča na okrog 7,800.000 din. Tudi ta znesek govori v prid formiranja mehanične delavnice.

Ker nekaj kamionov dosega zelo visoke stroške po tkm, bo treba kmalu misliti na njihovo odprodajo.

III. Gradbena in ostala mehanizacija

Realizacija gradbenih strojev v letu 1965 je razvidna iz sledeče tabele.

Stroj	Enota mere	Letni plan	Realizacija	%
Buldožer TG 90-S	obr.h	1.300	920	70,8
Kompr.Fagram	"	1.400	950	67,9
Kompresor TAm	"	1.100	678	61,6
Valjar	"	1.100	126	11,5
Drobilec	"	1.000	826	82,6
Cobra	"	1.000	91	9,1

Iz tabele je razvidno, da gradbena mehanizacija ni v celoti dosegla količinskega letnega plana. Vzrok za to je iskati v obsegu gradbenih del (tekem leta se je zmanjšal), delno pa tudi v preslabi organizaciji dela.

Na koncu poročila naj še omenim, da je potrebno za čimboljše izkoriščanje mehanizacije, s katero razpolagamo, sledeče:

1. Še naprej skrbeti za pravilno delo z motornimi žagami, zlasti dajati poudarek na brušenje verig.
2. Proučevati in izboljšati organizacijo prevoza in zlasti forsirati prevoz s kamionskimi prikolicami.

3. Komisija za proučitev gradnje mehanične delavnice naj prouči vprašanje gradnje le-te in po možnosti se naj začne z njeno izgradnjo, oziroma formiranjem že v letošnjem letu.
4. Še nadalje je pospeševati mehanizacijo spravila lesa z žičnimi žerjavi.
5. Skrbeti za pravilno koriščenje mehanizacije tudi v gozdnih drevesnicah.

ing. Jože Kure

xXx

FINANČNO POROČILO

V zvezi z nastalimi premoženjskimi spremembami v teku leta 1965, ugotovljenim celotnim dohodkom ter dohodkom in njuno razdelitvijo nam stanje sredstev in njihovih virov na dan 31. 12. 1965 kaže različne medsebojne odnose in odnose v primerjavi z letom 1964.

1. Osnovna sredstva:

	1964	1965	Indeks
Aktivna osnovna sredstva po nabav.vrednosti	1.472,842.864	1.561,974.648	106
Osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	<u>219,242.485</u>	<u>314,107.514</u>	<u>143,3</u>
Skupna osn. sredstva	1.692,085.349	1.876,082.162	110,9
Odpisana vrednost osnovnih sredstev	<u>874,234.109</u>	<u>967,606.317</u>	<u>110,7</u>
Neodpisana (sedanja)vrednost osn. sredstev	817,851.240	908,475.845	111,1

Viri osnovnih sredstev (neodpisana vrednost) so sestavljeni:

	1964	1965	Indeks
Poslovni sklad	629,799.030	686,173.895	109
Kreditni za osn. sred.	165,799.805	213,278.647	128,6
Dobavitelji za osn.sr.	14,402.080	1,172.978	8,1
Razlika revalorizacije iz leta 1962	7,850.325	7,850.325	100
SKUPAJ:	817,851.240	908,475.845	111,1
Del. priprave po nabavni vrednosti	268,850.465	288,025.969	107,1
Povprečno štev.zaposl.	858	808	94,2
Tehnič.opremljenost dela	313.346	356.468	113,8
Iztroš.vseh akt.osn.sr.	59,4 %	61,9 %	104,2
Iztroš.del. priprav	36,1 %	43,2 %	119,7

Primerjava osnovnih sredstev nam kaže porast vseh osnovnih sredstev v letu 1965 nasproti letu 1964 za 10,9 %. To povečanje izhaja iz povečanja aktivnih osnovnih sredstev za 6 %, same delovne priprave pa so povečane za 7,1 %. Večje povečanje je nastalo pri neaktivnih osnovnih sredstvih (za 43,3 %), kar pa v glavnem predstavlja povečanje osnovanja intenzivnih nasadov, ki se bodo aktivirali šele po 30. do 40. letih.

Starostni sestav aktivnih osnovnih sredstev je dokaj neugoden, saj so v povprečju že iztrošena za 62 %, nekoliko boljše so delovne priprave, ki so iztrošene za dobrih 43 %.

Za svoje poslovanje je imelo podjetje v letu 1964 in 1965 angažirana poslovna sredstva:

	1964	1965	Indeks
Povprečno razpoložljiva osn. sredstva	669,807.502	844,976.851	126,2
Povprečno uporabljena obratna sredstva	310,545.876	369,177.190	118,9
Skupna razpoložljiva sredstva	980,353.378	1,214,154.041	123,8
Od tega:			
Povprečno izkoriščena (aktivna) posl.sredstva	838,757.654	966,794.197	115,3
ali v odstotku	85,6 %	79,6 %	93

Vsa razpoložljiva poslovna sredstva so se povečala v letu 1965 za 23,8 % v primerjavi z letom 1964, od tega je povečanje osnovnih sredstev za 26,2 %, obratnih sredstev pa za 18,9 %. Primerjava aktivnih poslovnih sredstev pa pokaže povečanje samo za 15,3 %. To povečanje poslovnih sredstev je tudi vplivalo na dosežene poslovne uspehe v letu 1965.

V sami strukturi osnovnih sredstev ni bistvenih sprememb, saj se je delež delovnih priprav nasproti vsem aktivnim osnovnim sredstvom povečal od 18,3 % v letu 1964 le na 18,4 % v letu 1965.

Večji pa je dvig tehnične opremljenosti delavca, saj so se delovne priprave na delavca povečale za 13,8 %, kar je vsekakor pozitivno vplivalo na doseženi rezultat. To povečanje tehnične opremljenosti pa ni nastalo v celoti zaradi povečanja delovnih priprav temveč delno (za 5,8 %) zaradi zmanjšanja števila povprečno zaposlenih v letu 1965 v primerjavi z letom 1964.

2. Obratna sredstva:

Povprečno vložena obratna sredstva v letu 1965 znašajo 369,177.190 din in so se povečala v primerjavi z letom 1964 za 23,8 %. Ta znesek je sestavljen iz:

lastnih sredstev	din	177,021.058	48 %
kreditni za traj. obr. sred.	"	62,516.132	17 %
kred. za obč. obrat. sred.	"	129,640.000	35 %
SKUPAJ		din 369,177.190	100 %

Značilno za poslovanje z obratnimi sredstvi je v tem, da ima gozdarska proizvodnja izrazit sezonski značaj zaradi tega je tudi vezava obratnih sredstev v teku leta zelo različna. Tako je sezona odkupa lesa od zasebnikov zelo močna v prvi polovici leta, gojenje gozdov pa v glavnem v mesecih avgust do oktober. Povečanje angažiranih obratnih sredstev v letu 1965 je bilo potrebno in upravičeno zaradi povečanega obsega proizvodnje, zlasti gozdnogojitvenih del in gozdnih gradenj ter zaradi povečanja povprečnih zalog materiala in drobnega inventarja. Negativno pa je to, da je del povečanih obratnih sredstev nastal zaradi zmanjšane obračanja obratnih sredstev, saj je količnik obračanja

obratnih sredstev padel od 7,4 v letu 1964 na 7,2 v letu 1965. To pomeni, da je bila višina povprečnih obratnih sredstev vezana v letu 1964 povprečno 49,3 dni, v letu 1965 pa 50,7 dni.

Povprečne zaloge materiala in drobnega inventarja so se povečale od 65,644.212 din v letu 1964 na 95,638.830 din v letu 1965, to je za 29,994.618 din ali 45,7 %. Povprečne zaloge materiala in drobnega inventarja so se obrnile v letu 1964 2,3 krat, v letu 1965 pa 1,7 krat.

Zaradi navedenih vzrokov so se v letu 1965 povečala povprečno vložena sredstva, do njih pa je podjetje prišlo z najemanjem dragih kratkoročnih kreditov. Ne glede na prikazano stanje, podjetje v letu 1965 ni prišlo v situacijo, da ne bi bilo likvidno. Da bi se gospodarjenje z obratnimi sredstvi v letu 1966 izboljšalo, bo nujno pospešiti izstavitev računov za prodano blago in storitve in poostriti režim izterjave terjatev do kupcev, na drugi strani pa je nujno vpeljati sistematično nabavljanje materiala in drobnega inventarja, vsklajeno s potrebami proizvodnje. Da bi se ublažil problem obratnih sredstev v prihodnjih letih, je delavski svet izločil iz dohodka za leto 1965 v poslovni sklad namensko za obratna sredstva znesek 64,680.000 dinarjev. S predlaganimi ukrepi v zvezi z izterjavo terjatev od kupcev in za nabavo materiala in drobnega inventarja bi se povečalo obračanje obratnih sredstev, s tem pa zmanjšala njihova višina. Z izločitvijo dela dohodka za obratna sredstva pa se bo povečal delež lastnih obratnih sredstev in s tem zmanjšal znesek obresti od kreditov.

3. Investicije

V letu 1965 je bilo vloženo v osnovna sredstva za nove nabave in investicije:

- v gradbene objekte gosp.značaja	68,483.588
od tega brezplačen prevzem šole na Planini	6,060.284
- v delovne priprave	23,573.935
- v intenzivne nasade	90,615.811
- v investicijsko opremo	<u>5,647.402</u>
SKUPAJ	188,320.736

Navedene investicije so bile finansirane iz:

- lastnih sredstev (poslovni sklad in amortizacija za regeneracijo gozdov)	127,759.611
- krediti za osnovna sredstva	54,500.841
- brezplačni prenosi	<u>6,060.284</u>
SKUPAJ	188,320.736

Krediti za osnovna sredstva so bili odobreni in izkoriščeni za osnivanje intenzivnih nasadov. Vse investicije v gradbene objekte in intenzivne nasade so bile izvršene v lastni režiji.

4. Proizvodnja

Podjetje gospodari z družbenimi gozdovi in gozdovi, na katerih je lastninska pravica. V primerjavi s planom je bila proizvodnja dosežena in presežena v vseh panogah podjetja, razen pri odkupu lesa od zasebnikov, kjer je bila dosežena blagovna proizvodnja s 83 %.

Sprejeti plan količinskega obsega proizvodnje za leto 1965 je predvideval določeno povečanje v gojenju, obnovi gozdov in drevesničarstvu v primerjavi z doseženo proizvodnjo v letu 1964. To povečanje proizvodnje je podjetje tudi doseglo brez povečanja števila zaposlenih. Po planu je bilo predvideno znižanje zaposlenih za 40, dejansko znižanje pa je za 50 zaposlenih, kar je posledica uveljavitve določenih ukrepov na področju organizacije proizvodnje in spremenjenega načina nagrajevanja.

Na fizični obseg proizvodnje so predvsem vplivali sledeči pogoji:

- Proizvodnja podjetja je v veliki meri odvisna od naravnih pogojev - predvsem od vremenskih prilik. Ti pogoji so bili v letu 1965 zaradi dolge zime in daljšega deževnega vremena dokaj neugodni za delo v gozdni proizvodnji. Posledice takih vremenskih razmer so se odrazile v naslednjem:

a) pri izkoriščanju gozdov je prišlo do težav pri poseku, spravilu in prevozu gozdnih sortimentov. Predvsem se je to izkazalo v zasebnih gozdovih, kjer je prišlo do manjše sečnje in s tem v zvezi tudi do zmanjšanja odkupa lesa,

- b) dela v drevesničarstvu so se zakasnila, kar je povzročilo, da so se stroški povečali,
- c) v gradbeništvu so se dela pri izgradnji gozdnih komunikacij pričela z zamudo. Vse to je povečevalo porast izgubljenega časa in stroškov, tako neposrednih kot tudi posrednih.
- Pomanjkanje rezervnih delov in gum je povzročilo, da plan realizacije uslug ni bil izpolnjen, cene storitev po enoti pa so se dvignile. To pa je negativno vplivalo na količinsko realizacijo izkoriščanja gozdov in gozdnega gradbeništva kot tudi na neposredne stroške v teh dejavnostih.
  - Restrikcije v investicijah so negativno vplivale na fizični obseg proizvodnje v gozdnem gradbeništvu in osnovanju intenzivnih nasadov ter nabavi nekaterih strojev.
  - Pogoste spremembe predpisov na področju prispevkov iz osebnih dohodkov, prometnega davka in drugih gospodarskih predpisov so otežkočale redno poslovanje in onemogočale sprejemanje perspektivnih poslovnih odločitev.
  - Splošni porast cen je povzročil dvig cen pri odkupu lesa, dvig cen reprodukcijskega materiala, storitev in osebnih dohodkov, vse to pa je imelo za posledico vesplošno pomanjkanje obratnih sredstev, zlasti še zaradi kampanjskega nabavljanja nekaterih materialov (npr. avtogume), kar pa je povzročilo neažurno plačevanje obveznosti in terjatev. Zaradi tega je bilo podjetje prisiljeno najemati drage kratkoročne kredite za obratna sredstva.

5. Celotni dohodek, dohodek in razdelitev dohodka.

S sredstvi in pri pogojih poslovanja, ki so že navedeni v tem delu poročila je podjetje doseglo finančni rezultat kot sledi (primerjava z letom 1964):

	1964	1965	Indeks
Fakturirana realiz.	2.488,277.805	2.894,209.893	116,3
Plačana realizacija	2.270,491.465	2.635,284.579	116,1
Celotni dohodek	2.295,819.240	2.659,510.765	115,8
Porabljena sred.	1.033,302.760	1.098,762.221	106,3

	1964	1965	Indeks
Neto produkt	1.262,516.480	1.560,748.544	123,6
Dohodek za delitev	901,391.411	1.159,353.315	128,6
Bruto OD iz del.	820,266.184	1.039,286.366	126,7
Neto oseb.dohod.iz delitve	499,011.567	633,860.775	127,0
Povpr.št. zaposl.	858	808	94,2
Porabljena sred. skup. porabe	23,933.668	70,927.902	296,4
Neto prod.na del.	1,471.464	1,931.619	131,3
Celot.dohod.na del.	2,675.780	3,291.474	123
Neto OD na delavca (letno)	581.599	784.481	134,9
Delež bruto oseb.dohodkov v dohodku	91 %	89,6 %	98,5

Povprečni mesečni osebni dohodki iz dohodka na delavca:
po izločitvi iz doh. 48.467 65.373 134,9

Če pa upoštevamo, da je v skupnem znesku neto osebnih dohodkov za leto 1965 všteti za 25,019.561 din osebnih dohodkov iz civilno-pravnega razmerja in za 10,368.300 din osebnih dohodkov, ki so v bruto znesku namenjeni za izločitev v sklad skupne porabe je dejanski povprečni mesečni osebni dohodek (neto) na delavca za leto 1965 znašal din 61.724 ali za 27,3 % več kot v letu 1964.

Razdelitev dohodka za leto 1965:

Bruto osebni dohodki delavcev	1.039,286.366
Prispevek v rezervni sklad - obv.del	7,383.544
Prispevek v rezervni sklad - neobv.del	21,693.623
Prispevek v skup. rezerve gosp.org.	9,989.782
Izloženo za poslovni sklad za obratna sredstva	64,680.000
Izloženo v sklad skupne porabe	14,700.000
Prispevek za obnovo in izgradnjo Skopja	<u>1,620.000</u>

SKUPAJ DOHODEK		1.159,353.315	
	1964	1965	Indeks
Delež skupnosti v neto produktu	444,247.439	501,102.843	112,8
- v odstotku	36,1 %	32,1 %	
Delež podjetja v neto produktu	818,269.041	1.059,645.701	129,5
v odstotku	63,9 %	67,9 %	

Primerjava celotnega dohodka, ustvarjenega v letu 1965 z letom 1964 nam kaže povečanje za 15,8 % medtem, ko je celotni dohodek po zaposlenem večji v letu 1965 za 23 %. Povečanje celotnega dohodka je nastalo v glavnem zaradi večjega obsega proizvodnje, delno pa zaradi boljšega gospodarjenja oz. boljše kvalitete. Neto produkt je povečan v letu 1965 za 23,6 %, po zaposlenem pa za 31,3 %. Povečanje je nastalo v glavnem zaradi boljšega gospodarjenja in relativnega znižanja stroškov - porabljenih sredstev, saj so se leta povečala le za 6,3 %, pri povečanju celotnega dohodka za 15,8%. Iz primerjave izhaja, da je povečanje neto produkta nastalo v glavnem kot rezultat ekonomičnejše proizvodnje in večje storilnosti, kar potrjuje zmanjšanje števila zaposlenih za 5,8 %.

Na izboljšanje ekonomičnosti poslovanja in dvig storilnosti so vplivali predvsem ukrepi na področju delitve osebnih dohodkov po delovnih enotah, pri čemer se upoštevajo stroški in kvaliteta proizvodnje ter uvajanje stimulatívne nagrajevanja delavcev. Poleg tega je na ekonomičnost vplivala tudi sprememba v organizaciji dela in povečanje mehanizacije, saj so se delovne priprave na delavca povečale za 13,8 %. Delež kosmatih osebnih dohodkov v dohodku za delitev se je zmanjšal v primerjavi z letom 1964 za 1,5 %. To znižanje bi bilo sicer večje, če ne bi bilo v letu 1965 knjiženih v breme osebnih dohodkov din 41,022.401 za civilno - pravno razmerje, kar je bilo prejšnje leto materialni strošek.

Porabljena sredstva skupne porabe so se povečala v letu 1965 za 196,4 % v primerjavi z letom 1964. Tako visoko povečanje porabe sredstev skupne porabe je predvsem rezultat večjega vlaganja v stanovanjsko izgradnjo, saj je bilo v letu 1965 porabljenega za stanovanjsko izgradnjo 39,580.222 din, od tega za kreditiranje gradnje stanovanj delavcev 14,000.000 din.

6. Delitev dohodka na osebne dohodke delavcev in sredstva namenjena za sklade.

Za delitev dohodka ima podjetje izdelana merila v pravilniku o delitvi dohodka. Masa osebnih dohodkov je odvisna od naslednjih faktorjev.

- od povečanja neto produkta
- od znižanja neposrednih in posrednih stroškov poslovanja
- od učinkovitosti vloženih sredstev
- od števila zaposlenih

Navedena merila so se pokazala pozitivna, kljub spremenjenim pogojem poslovanja, ki jih je prinesla gospodarska reforma. Zato podjetje ni menjalo po reformi pravilnika o delitvi dohodka, ker navedena merila upoštevajo vse glavne pokazatelje uspešnosti poslovanja.

OCENA POSLOVANJA IN UKREPI, KI JIH MORA PODJETJE UVELJAVITI

Poslovanje podjetja se je v letu 1965 v primerjavi z letom 1964 izboljšalo, kar potrjujejo kazalci uspeha poslovanja. V letu 1965 je podjetju uspelo, da je znižalo stroške poslovanja v primerjavi z obsegom poslovanja. Storilnost dela se je povečala, saj je večji celotni dohodek in večji fizični obseg proizvodnje dosežen z manjšim številom zaposlenih kot v letu 1964. Vse to je povzročilo, da je podjetje poslovalo ekonomičnejše in predvsem zaradi tega doseglo večjo rentabilnost.

Analiza poslovanja v letu 1965 kaže na nekatere slabosti, ki jih je potrebno v prihodnjem obdobju odpraviti. Te slabosti so predvsem v:

- neenakomerni razdelitvi nalog po delovnih mestih, kar povzroča, da delovni čas predvsem na tako imenovanih režijskih delovnih mestih ni polno izkoriščen;
- odgovornosti in pristojnosti posameznih delovnih mest niso točno opredeljene, zato se često dogaja, da se osebna odgovornost prenaša na kolektivno, ki pa ni sankcionirana. Ti problemi se bodo uredili, ko bo podjetje prešlo na poslovanje po sprejetem poslovniku;
- odpraviti je treba pomanjkljivosti v organizaciji in delitvi dela po delovnih enotah;
- izkoriščanje obstoječe mehanizacije za leto 1965 ni zadovoljivo, kar je posledica slabe organizacije dela z mehanizacijo, slabega vzdrževanja in pomanjkanja rezervnih delov;

- izkoriščanje delovnega časa v letu 1965 ni bilo zadovoljivo, kljub znižanju izostankov z dela, razen izostankov zaradi bolezni in slabega vremena. Za izboljšanje izkoriščanja delovnega časa je potrebno poostriti delovno disciplino, dosledno izvajati HTV predpise in delo v proizvodnji prilagajevati vremenskim prilikam (npr. maklanje celuloze ob slabem vremenu);
- koeficient obračanja obratnih sredstev ni zadovoljiv zaradi prevelike vezave obratnih sredstev v terjatvah, zalogah materiala in zalogah nedovršene proizvodnje. Nujno je potrebno spremeniti način nabave materiala in ga vskladiti z dejanskimi potrebami proizvodnje in zmanjšati zaloge na optimum, poostriti izterjavo terjatev od kupcev in pospešiti odpremo lesa kupcem ter skrajšati čas od odpreme do izstavitve računov. V zvezi z navedenim je nujno prilagoditi prodajno politiko podjetja plačilnim zmožnostim kupcev;
- izpopolniti je treba sistem nagrajevanja delavcev in delovnih enot v tem smislu, da bodo osebni dohodki odvisni od doseženega učinka, kvalitete, porabljenih sredstev, angažiranih sredstev in števila zaposlenih;
- nujno je čimprej preiti na poslovanje v smislu sprejetega poslovnika, kjer so določene naloge, pristojnosti in odgovornosti posameznih delovnih mest in delovnih enot.

Anton Krašovec

xXx

TEKMOVANJE ZA "FRICOV POKAL"

23. januarja smo izvedli tradicionalno tekmovanje za "Fricov pokal". To tekmovanje je bilo že deseto po vrsti - torej tradicionalno. Vsako od teh tekmovanj predstavlja negacijo predhodnega, skupaj v 10-tih letih pa razvojno stopnjo naše smučarije zlasti po kvaliteti, težavnosti in masovnosti. Udeležili so se ga predstavniki GO Črmošnjice, GG - uprava (najmasovnejše), GO Straža in GO Podturn. Tekmovalci iz GO Črnomelj pa se zaradi neizplužene ceste tekmovanja niso mogli

udeležiti. Razen tekmovalcev naših gozdnih obratov so tekmovali tudi predstavniki lesne industrije "Novolesa". Konkurenca je bila zelo močna. Tekmovalo se je za osvojitve pokala v trajno last. Snega je bilo dovolj, proga je bila pripravljena in dobro izvedena na dolžini okrog 300 m. Tekmovalci so startali dvakrat in se je seštevek časa računal kot rezultat. Pred začetkom tekmovanja in v teku prvega starta je nenehno snežilo, gosta megla pa je slabila vidljivost. Zaradi slabe vidljivosti je bil start izveden z vmesno signalizacijo. Tekmovalo se je posamezno in ekipno.

Rezultati v konkurenci posameznikov so bili naslednji:

1. Rustja Janez GG - uprava	46,1
2. Serini Alojz " "	46,7
3. Knez Franc GO Črmošnjice	48,3
4. Rot Jože Novoles	49,1
5. Golež Janko " "	49,4
6. Cujnik Viktor GG - uprava	49,7
7. Bavdek Peter Novoles	51,6
8. Šprogar Albin GO Črmošnjice	52,5
9. Japelj Boštjan GG uprava	55,3
10. Muhič Jure GO Straža	59,1
11. Bukovec Janez GO Trebnje	59,6
12. Štor ing. Adolf GO Straža	60,9
13. Turk Jože " "	63,5
14. Špiletič Bogo GG uprava	64,5
15. Puhan Alojz, ml. GO Podturn	76,5
16. Špiletič Boris GG - uprava	85,0
17. Kure ing. Jože GG - uprava	122,1

Kot pri vseh smučarskih tekmovanjih je tudi tukaj bilo precej padcev in zagrešitev vrat. Padci so imeli za posledico slabe časovne rezultate, zgrešitev vrat pa diskvalifikacijo. Tako je bilo diskvalificiranih 6 tekmovalcev med katerimi je bil tudi vsa leta nazaj dobro plasirani Šebenik Janez. Zanimiv je prodor Rustje v vrh in zamenjava na dan obletnice v 9 letih zaporednega prvaka Serinija.

Rezultati po ekipah so naslednji:

1. GG Novo mesto I (Rustja, Serini)	92,8
2. Novoles (Rot, Golež)	98,5
3. GO Črmošnjice (Knez, Turk)	111,8
4. GG Novo mesto (Cujnik, Špiletič)	114,2
5. GO Straža (Štor, Muhič)	120,0

Tako je prehodni "Fricov pokal" prišel na dan obletnice v trajno last ekipi Gozdnega gospodarstva Novo mesto.

V sodniškem zboru so bili: Malič Jože, Kalinovič ing. Rado, Pečar ing. Mirko in Romih Robert.

Med tekmovalci so bili tovariši kot Serini, Šebenik, Knez, Bukovec, Špiletič in Kregar, ki so skozi vseh 10 let tekmovali.

Vsi tekmovalci do 10. mesta so prejeli lepa praktična darila, enajsta nagrada pa je bila tolažilna.

Da bi se označilo tekmovanje kot jubilejno, so bila v obliki diplom podeljena priznanja 21 tovarišem, ki so se skozi vsa leta udeleževali tekmovanja ali pomagali pri organizaciji tekmovanj za Fricov pokal.

Na sedmem republiškem tekmovanju gozdarjev, lesarjev in lovcev, ki bo 4. III. 1966 na Krvavcu bo prva petorica plasiranih predstavljala GG Novo mesto in Novoles oz. društvo "Rog". Naša želja je, da dosežejo čim vidnejši plasman.

Tako se je končalo letošnje tekmovanje za "Fricov pokal", ki je hkrati predstavljalo začetek delovanja 500 metrske smučarske vlečnice in njeno otvoritev.

Po končanem tekmovanju je bil občni zbor smučarskega društva gozdarjev, lesarjev in lovcev, na katerem je bil izbran novi odbor in sprejet obsežen program razvoja zimsko športnega centra v Črmošnjicah. Pri realizaciji tega programa bodo pomagale občinske skupščine (Črnomelj in Novo mesto) kakor tudi gozdno gospodarstvo, Novoles in Turistična zveza Novo mesto. Smučarsko društvo "Rog" je postalo društvo odprtega tipa in bo kot tako skrbelo za razvoj smučarskega športa vseh štirih občin. "Fricov pokal", tradicionalno tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev se bo vsako leto izvajalo pod pokroviteljstvom gozdnega gospodarstva in Novolesa Novo mesto, kakor se je izvedlo tudi 23. januarja 1966.

Kalinovič ing. Radomir

LEOPOIDU KLEMENČIČU OB UPOKOJITVI

Ob koncu lanskega leta je šel tovariš Klemenčič Leopold v zasluženi pokoj. Ob tej priliki se celotni kolektiv Gozdnega obrata Metlika zahvaljuje svojemu dosedanjemu upravitelju za vso požrtvovalnost in trud, ki ga je vložil na svojem delovnem mestu.

Tovariš Klemenčič se je rodil leta 1922 v vasi Sela pri Jugorju, kjer je preživel vse do druge svetovne vojne doma na kmetiji. Leta 1941 se je priključil naprednim ljudem v NOV in aktivno sodeloval kot aktivist na terenu. Stopil je tudi v vrste NOV, kjer je bil kot borec vse do konca vojne. Po končani vojni je delal kot politični delavec. Kmalu se je usmeril v gozdarstvo in se izšolal za gozdarskega tehnika. Dokončana šola mu je nalagala še večje delo v tej stroki, v kateri pa ni klonil, ampak je s svojimi tovariši vedno bolj poprijemal za delo, katero takrat še ni bilo vpeljano. Službovanje po raznih krajih ga je naposled pripeljalo v Metliko. Odgovorno delo, ki ga je tukaj prevzel ni bilo lahko, saj je moral pričeti z vpeljavo gozdnega gospodarjenja v gozdovih, ki so bili močno izkoriščani predvsem v povojnih letih. Kot referent za gozdarstvo pri občinski skupščini v Metliki je vodil vsa dela v gozdarstvu, predvsem pa se je zanimal za obnovo močno izčrpanih gozdov. V letu 1964 se je priključil novi gospodarski organizaciji GG Novo mesto - obrat Metlika. Tu je prevzel mesto upravitelja obrata in delal na tem mestu vse do upokojitve.

Člani kolektiva GO Metlika se hočemo s temi vrsticami zahvaliti našemu dosedanjemu upravitelju KLEMENČIČU za njegovo nesebično in požrtvovalno delo. Želimo pa, da nas ne bi zapustil za vedno pri našem delu, temveč si želimo njegove pomoči pri reševanju gozdarskih problemov na našem obratu tudi v bodoče.

KOLEKTIV GO METLIKA

xXx

ZAŠČITNE ČELADE SO POTREBNE

Na podlagi dosedanjih izkušenj ugotavljamo, da so zlasti za gozdne delavce - sekače, ki delajo z motornimi žagami zaščitne čelade nujno potrebne. Pri delu z motornimi žagami se namreč vsled ropota vrednost sluha zmanjša, zaradi česar se ne sliši lomljenja in padanja vej, ki lahko delavce poškodujejo.

Seveda pa ne bi mogli trditi, da pri delu z navadno žago ne more priti do takih nezgod, še posebno, če padajo veje proti tlom z veliko hitrostjo, ali pa je pozornost delavcev osredotočena le na dokončno podžagovanje oz. naganjanje drevesa.

Da so zaščitne čelade res potrebne, nas prepričujejo nekatere nezgode, ki so se pripetile našim delavcem ob priliki podiranja drevja z motornimi žagami.

Navedel bom nekaj primerov:

- Dne 12/12-1963 je polkvalificiran gozdni delavec - sekač, Zupančič Slavko, zaposlen pri GO Podturn, z motorno žago pomagal pri podiranju bukovine kmetu iz Podturna (delo izven delovnega razmerja). Ob 10.30. uri, ko je podiral neko bukev in je pričela padati, je zadela ob drugo drevo, pri čemer se je odlomil kos suhe veje, s silo odletel nazaj proti Zupančiču, ga s koničastim koncem zadela v glavo in toliko poškodoval, da je zaradi posledic kmalu umrl.
- V letu 1964 se je Bobnar Alojzu, kvalificiranemu sekaču pri GO Podturn pripetilo sledeče: pri podiranju bukve se je ob udarcu ob drugo drevo s silo odlomila veja in z veliko hitrostjo odletela proti Bobnarju, ki je v roki držal motorno žago, zadela rezervoar za gorivo pri motorni žagi, ga prebila in v njem obtičala. Pri tem je tov. Bobnar izgubil ravnotežje in padel, vendar se ni poškodoval.

Kaj menite, ali bi taka veja lahko prebila tudi glavo delavca, če je ne bi zaščitil s primerno čelado?

- Dne 27/12-1965 je delavska skupina Domuz Zdravko, Domuz Djordje in Domuz Kosta, zaposlena pri GO Podturn, podirala bukovino v oddelku 59 revirja Rog. Ob 11.40 uri so podirali bukev, ki je ob padanju odlomila okrog 4 m dolg in 7 cm debel del suhe veje, ki je s konico zadel ob zaščitno čelado na glavi Domuz Zdravka, ki se je medtem z motorno žago v roki umikal. Veja je Domuza podrla na tla in mu pri tem zbila zaščitno čelado z glave. Zaščitna čelada se je nekoliko vdrla (ni počila), utrgal se je tudi podbradni pas in vrvica, ki je držala skupaj notranjo oblogo čelade, vendar pa mu je rešila življenje. Vzdržala je močan udarec, ki bi bil smrten, če delavec ne bi imel glave zaščitene.

Domuz je bil sicer nekaj trenutkov v nezavesti, vendar si je kmalu opomogel, le glava in vrat sta ga še bolela vsled velikega pritiska ob padcu veje. Razen manjše odrgnine na glavi in nekaj dni bolniškega staleža Domuz ni utrpel hujših posledic.

- Alić Bejdu, nekvalificiranemu delavcu GO Črmošnjice je 1/12-1965 ob 13. uri pri podiranju bukovine padla na glavo manjša veja. Ker je imel na glavi le klobuk, mu je udarec povzročil na glavi oteklino. Zdravnik mu je odobril en dan bolniškega staleža.
- V preteklem letu spomladi je pri podiranju bukovine na Sv. Petru - GO Straža, enemu od delavcev z motorno žago padla veja na desno ramo in mu na srečo le nekoliko raztrgala obleko.

Navedeni primeri nas opozarjajo, da predstavljajo padajoče veje med podiranjem drevja resno nevarnost za življenje in zdravje delavcev.

Ker je glava najbolj občutljiv del telesa, v tem primeru pa tudi najbolj izpostavljen, je nujno potrebno, da imajo delavci med podiranjem drevja glave zaščitne s primernimi čeladami.

Dosedanje mnenje, da je dovolj, če je opremljen z zaščitno čelado le upravljavec motorne žage je zmotno. Odlomljene veje namreč ne padajo le ob samem deblu podirajočega drevesa, ampak tudi v širši okolici, še zlasti, če so veje podirajočega drevesa močno prepletene

z vejami sosednjih dreves. Zato je umestno, da se da vsem delavcem na razpolago zaščitne čelade.

Ker so pričeli v naši državi pred kratkim izdelovati lahke zaščitne čelade iz umetnih mas, bomo v bodoče nabavljali take čelade. Take čelade bodo primernejše, ker so odpornejše proti vlagi kot pa usnjene oz. papirnate čelade, ki so se radi na vlagi deformirale oz. izgubile potrebno čvrstost in elastičnost.

Delavci - sekači! Ne zapostavljajte nevarnosti, ki vam prete med podiranjem vsled padanja vej, zato redno uporabljajte zaščitne čelade.

Delovodje in drugi tehnični kadri! Zahtevajte, da delavci redno uporabljajo zaščitne čelade.

Le z dosledno uporabo zaščitnih čelad nam bo uspelo preprečiti omenjene nevarnosti za življenje in zdravje, kar pa je osnovna naloga vsakega proizvajalca.

Delaj - varno!

Bogo Špiletič

xXx

INTENZIVNI NASAD "KORITNIŠKA GMAJNA"

Jeseni leta 1961 so se začela dela na osnovanju 200 ha intenzivnega nasada - imenovanega "Koritniška gmajna", katerega je predvidel ureditveni načrt za gospodarsko enoto Trebnje I. Nasad je v k.o. Korita in leži južno od vasi Vrbovec in Korita do meje s k.o. Ajdovec in Dvor.

Večina današnjih še obstoječih gozdov so zaraščeni pašniki z zelo nizko lesno zalogo in močno degradirani vsled steljarjenja. Le nekatere parcele, katere so lastniki čuvali, dosežejo lesno zalogo do 200 m³/ha.

Po fitocenoloških osnovah je to rastišče hrasta in gabra. Pomešane so posamezne smreke in jelke, ki zelo dobro semenijo. Tako je nastalo več manjših sestojev jelovega in smrekovega mlaja, od katerih so nekateri stari do 20 let.

Kot že rečeno se je začelo delati v jeseni 1961 leta. Večina dreves listavcev je bilo posekanih, ostala so le mlajša za zaščito sestoja. Mnogo obetajoča metoda, ki pa se je pozneje pokazala, da ni dobra, ker se ta drevesa, ki nimajo naslona pozimi lomijo, poleti pa mečejo preveč sence na sadike. Zato smo zadnji dve leti to opustili in sekamo vse na golo, zaščito pa daje grmovje, ki poganja iz panjev. Sadilo se je v razmakih 2 x 2 m v jamice 30 x 40 cm - to je 2500 sadik na ha. V prvi jeseni je bilo pogozdenih 7 ha, naslednjo pomlad pa 10 ha. Glavna drevesna vrsta je bila smreka, delno macesen. Obe vrsti sta se dobro prijeli in kažeta danes prav lepo sliko.

Nadaljne delo je potekalo postopoma zaradi odpora lastnikov parcel. Vendar je bilo do jeseni 1964 zasajenih 68 ha. Še naprej je bilo glavno pogozdovanje s smreko, delno z macesnom, rdečim in zelenim borom.

Smreka je bila v prvem letu vedno napadena od zajca, macesen pa grize srnjad. Zato je bila jeseni 1964 izvršena zaščita macesnovih vršičkov z aluminijevimi folijami, smrekovih pa z mešanico apna, lanenega olja in petroleja. Smreke so se namočile predno so bile pogozdene v to mešanico. Verjetno je bila zmes premalo koncentrirana, tako, da je zajec še vedno napadel okoli 5 % sadik. Tudi apno verjetno ni bilo dovolj uležano, ker so bile opazne spremembe na barvi iglic skozi vse leto.

Zaščita macesna s folijami je tudi le delno uspela, opaziti je bilo namreč, da je srnjad odgrizla vršiček tam, kjer se je folija končala. Zato pa je toliko bolj dobra individualna zaščita s količki povezanimi z žico, na katero so privezane konzervne škatle. Ta drevesa so napadena le posamič v času roka. Žal pa je to precej drago.

Gozdarki inštitut iz Ljubljane je jeseni 1964 izločil 3 poizkusne ploskve ter smreke premazal z arlopinom.

Tu ni bilo videti napada in mislili smo že, da je to sredstvo zelo učinkovito. Toda pri točnem pregledu smo videli, da tudi okolišne smreke niso napadene. Premazane so bile namreč samo smreke, ki so bile že nekaj let pogozdene. Splošna pa je ugotovitev, da zajec napada samo v prvem letu pogozdena drevesa.

Sadike so bile gnojene vsako leto. Doza 10 dkg nitrofoskala je bila s poizkusi ugotovljena kot najprimernejša. Posip vsaj 10 cm od stebelca je bil nujen, ker se je v nasprotnem primeru drevo posušilo. Poizkusi so pokazali, da se je drevo, kjer je bila doza večja posušilo - pri 30 dkg že v 2 dneh.

Plan za leto 1965 je predvidel 30 ha. Dokaj visoka številka, ker so se kmetje lastniki parcel dobесedno uprli. Nasad je prešel v predel, ki pripada vasi Korita, ki se iz teh parcel dobесedno preživlja. Mnogim je to edina parcela, ki jim daje steljo in drva. Zato dosega plana ne bi bila mogoča, če ne bi več pogozdili v SLP gozdovih, kot smo prvotno mislili.

Pridobivanje novih površin je naš glavni problem. Delovno silo namreč zelo lahko dobimo, kajti ti kraji so zelo pasivni in gredo ljudje kaj radi na delo, ker je to mnogim edini vir, da dobijo nekaj denarja, kajti revna zemlja jih komaj preživlja.

V letu 1965 smo izločili 5 novih poizkusnih ploskev. Služile bodo predvsem za spremljanje delovnja gnojila. Za poizkus smo pognojili na eni tudi s hlevskim gnojem. Kakih ugotovitev še ni, vendar bomo naslednje leto z istimi postopki nadaljevali in mislim, da bodo do jeseni že vidni rezultati.

V že osnovanem nasadu vsako leto vršimo obžetev. Ker pa gaber in grmovne vrste zelo močno poganjajo iz panjev, smo letos uvideli, da klasična obžetev v lijaku, ne more več reševati sadik. Zato smo se odločili, da bomo poželi oziroma posekali vse grmovje. In uspeh ni izostal. Bojazen, da bi sadike dobile na enkrat preveč svetlobe je bila odveč. Dobile so samo več hrane, kar se je močno poznalo pri višinskem prirastku, saj je pri macesnu dosegel celo 150 cm pri smrek., ki so 3 in 4 leta posajene pa je bil 50 cm skoraj običajen.

V lanski jeseni nas je pri pogoždovanju močno ovirala suša. V bojazni, da se nam sadike ne bodo prijele smo sredi dela prenehali. Ker pa dežja ni in ni bilo, smo delo nadaljevali, tokrat tako, da smo drevesca, predno smo jih pogoždili namočili v blatno brozgo. To nas je rešilo, kajti dokler tega nismo delali, so se že jeseni pokazali znaki hiranja. Kaj bo pa spomladi, pa žal še ni jasno.

Poznejše slabo vreme nas je močno oviralo pri zaščiti, tako, da smo uspeli premazati le macesne večje individualne, slabše z "belim arlopinom". Prijel se je zelo lepo, kakšen pa bo uspeh, bomo videli spomladi.

Morda bi bili zanimivi še neposredni stroški - brez obratne režije v lanskem letu:

Okopavanje z dognojevanjem (zajeto tudi gnojilo in prevozi)	63 ha	1,250.980.-
odvijanje macesna	4 ha	10.450.-
vršičkanje (po cel.površini 68 ha)		23.910.-
obžetev - čiščenje	68 ha	1,398.619.-
priprava tal	31 ha	1,669.066.-
pogoždovanje	30 ha	1,597.202.-
sadike prevozi		3,178.436.-
zaščita macesna		194.256.-
popravilo poti		161.888.-

Toliko za sedaj, ko pa bodo vidni kakšni važni rezultati, bomo pa zopet spregovorili o delu v "Koritniški gmajni".

ing. Damjan Mlakar

SEMINAR ZA ČLANE ORGANOV UPRAVLJANJA

V dneh 13., 14. in 15. januarja je zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu organiziral tridnevni seminar za člane centralnega delavskega sveta in upravnega odbora Gozdnega gospodarstva Novo mesto. Seminarja se je udeležilo 28 članov navedenih samoupravnih organov. Teme seminarja so obravnavale osnovne ekonomske pojme, formiranje in delitev dohodka, sredstva gospodarskih organizacij, produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost in organizacijo upravljanja, skratka vsa tista vprašanja s področja družbeno-ekonomskega izobraževanja, ki so samoupravljalcem za uspešno sodelovanje v organih upravljanja neobhodno potrebna.

Seminar je bil dobro pripravljen in je v polni meri dosegel svoj namen. Brez dvoma bo pridobljeno znanje koristilo članom upravnih organov, da bodo lažje spremljali dogajanja in da bodo lahko aktivneje posegali v razpravo na sejah delavskega sveta in upravnega odbora. O uspehu seminarja, oziroma o pridobljenem znanju pričajo tudi rezultati ankete, ki je bila izvršena na začetku in na koncu predavanj. Medtem ko je bilo ob začetnem testiranju pravih 55,9 % odgovorov, jih je bilo ob končnem 66,7 % pravih, kar pomeni porast indeksa znanja na 120.

S podobno organizacijo izobraževanja je potrebno nadaljevati in tako tudi s te plati utrjevati samoupravljanje v naši delovni organizaciji.

J. P.

xXx

Nadaljevanje

VTISI S STROKOVNE EKSKURZIJE DIT-a PO
ZAMEJSTVU

Prvič smo se v Italiji ustavili že v Trbižu, kjer smo sklenili počakati na drugi avtobus. Vodič nam je razdelil devize in sicer je vsak dobil 7.500 lir. Razkropili smo se po mestu. Večina je odhitela v banko poizvedovat kakšen je tečaj pri menjavi dinarjev v lire. Menjali so nam tako, da si dobil za 100 din 40 lir. Zato se je večina odločila, da kar tu pretopi naše stotake.

V izložbah, pred katerimi smo potem postajali, nam je padlo v oči zelo kvalitetno in lepo embalirano sadje. Bilo pa je dražje kot pri nas. Drugače o Trbižu ni kaj dosti povedati. Naša državna meja ni bila daleč, saj so se v ozadju videle naše gore. Šele čez dve uri smo končno pričakali naše zamudnike.

Po Kanalski dolini ob reki Beli, smo hiteli proti jugu. Ob asfaltirani cesti so se vrstile napisne table krajev Naborjet, Ponteba, Dogna (Dunja), Chiusaforte (Kluže). Kraji, kjer smo se vozili, naj bi bili naseljeni tudi še s Slovenci, toda tega ni bilo opaziti. Vsi napisi so bili namreč v italijanščini. Res pa je bilo precej reklamnih napisov, zaradi turizma, nemških.

Pri izlivu reke Bele v Tilmento, bi morali zaviti na desno. Šofer in vodič pa sta spregledala križišče in potokaz za Cortino, tako, da smo jo mahnili kar naprej proti Vidmu. Šele čez kakih 15 km, ko so se začele čedalje bolj pogosto kazati napisne table za Videm (Udine), je bila ugotovljena pomota in obrnili smo nazaj. Seveda je "Belokranjc" vozil prav in se je sedaj znašel pred nami.

Ves čas vožnje smo lahko opazovali močne hudourniške pojave. Proti vodni stihiji so bile zgrajene številne pregrade. Marsikje so bili vidni na ogolelih in plazovitih pobočjih prepleti iz vrbja. O hudourniškem značaju pritokov reke Bele in kasneje Tilmenta pa sta pričali tudi strugi obeh rek. V sušni dobi je vodostaj zelo

nizek, ob deževju pa sta to zelo hitri in široki reki, ki nosita s seboj neizmerne količine peska.

Po programu bi si morali v Aronzi ogledati gozdni obrat. Seveda zaradi časovne stiske to sedaj ni bilo mogoče. Do Cortine D'Ampezzo, kjer naj bi prenočili, je bilo še zelo daleč.

Pričeli smo se vzpenjati in svet je postajal vedno bolj visokogorski. Opazovali smo lahko lepe skupine macesnov. Kljub kratki vegetacijski dobi je bil na podmladku opaziti zelo velik letni višinski prirastek.

Dolomiti so se začeli kazati v vsej svoji značilnosti. Posebno so bili vrhovi nenavadnih oblik prekrasni v žarkih zahajajočega sonca.

Povsod smo opazili tudi posledice nedavnega neurja, vdore, usade zemljišča in podrta drevesa.

Bila je že trda tema, ko smo prispeli na cilj prvega dne. Tu smo tudi našli naše ubežnike, ki so si med tem ogledali tudi Misurinsko jezero. Skupaj smo se odpeljali do hotela "Des Alpes". Po okusni večerji, katero smo zalili s črnim vinom, se je večina spravila na pisanje razglednic, nato pa počivat.

Precej zgodaj zjutraj me je iz sna zbudilo čudno vzdihovanje na skupinskem balkonu pred mojo sobo. Vzdihovanje je imelo prizvok občudovanja, zato me je "firbec" premotil, da sem šel pogledat kaj je. Očem se je nudil prekrasen prizor. Dolina je bila še v temi, vrhovi gorskih velikanov pa vsi svetli v prvih žarkih jutranjega sonca. Počasi se je tudi v dolini zdanilo in pred seboj smo zagledali Cortino, hotel pri hotelu, eden lepši od drugega.

Cilj drugega dne so bile Benetke. Zato se v Cortini dalj časa nismo zadržali. Za kratke četrt ure smo skočili še v "ledeni olimpijski stadion", kjer se je vršil pred leti del zimskih olimpijskih iger.

Po odhodu iz tega središča zimskega turizma smo se pričeli vzpenjati v gore. Še enkrat smo videli pred seboj vse mesto s turističnimi objekti, zlasti mnogimi žičnicami. Povzpeli smo se na dva gorska prelaza, Falzarego (2105 m) in Pordoi (2239 m), predno smo prišli do Nove Levante. Pokrajina, zlasti gore, je bila prekrasna.

Fotoamaterji so imeli precej posla. Posebno navdušen je bil tov. Kopic, ki je kar iz avtobusa lovil v objektiv zanimive motive. Sopotniki pa so ga še z glasnimi vzkliki vzpodbujali in opozarjali, če je kaj posebno lepega "prišlo mimo". Pri nekem krajšem postanku se mu je majhna skupina priporočila za edinstveni posnetek. Ko so potrpežljivo čakali, da bodo zaslišali tisti "škljoc", pa se je le oglasil Kopic s skrušenim glasom: "Na, sedaj pa mi je zmanjkalo filma". Podobno se je zgodilo še marsikomu, ki ni znal prav razporediti dolžine filma.

Predolgo bi trajalo če bi opisal vse lepote, ki so se nudile očem. Pri vzpenjanju na oba prelaza smo se vrteli okoli in iznad zgornje gozdne meje. Šele po spustu proti Novi Levanti smo zašli v prav lepe gozdove iglavcev, posebno smreke. Ob potočkih smo zagledali celo vrsto majhnih žagarskih obratov. Presenečal je neverjeten red po krliščih in skladiščih žaganega lesa.

Zaradi skopo odmerjenega časa se nismo nikjer ustavili, kar je mnoge spravljalo v slabo voljo. Posebno so se "puntali" tovariši na zadnjih sedežih. Težko je ustreči vsem. Nekateri so bili za hitro vožnjo, drugi pa za postanke. Bodisi, da bi se odžejali, pretegnili otrple ude, ali pa .... no, saj veste kaj mislim. Skratka, opazila se je majhna kriza.

Kot prirodno posebnost bi omenil še globoki kanion neke reke v katerega smo zapeljali pred Bolzanom. V tem velikem mestu smo imeli krajši postanek. Bilo pa je zaradi opoldanskega odmora vse zaprto.

Čeprav je mesto zelo daleč od morja, je vpliv sredozemske klime viden povsod. Saj rastejo v okolici ciprese, cedre, smokve in limone. Bolzano je namreč po dolini reka Adiže povezan z Gardskim jezerom, odkoder je dalje svet proti morju popolnoma odprt. Dolina reke Adiže je v dolžini okoli 50 km pravi sadovnjak za vso severno Italijo. Povsod je opaziti strnjene vinograde in prekrasne sadovnjake. Zlasti so bila prekrasna in vabljiva jabolka na nizkih drevesih, katerih veje so se šibile pod težo tega sadu. Ti uspehi in donosi bi bili lahko za vzgled tudi nam, ki smo sadjarstvo v zadnjih letih precej zanemarili.

Čudovita je bila vožnja ob Gardskem jezeru - Rivi. Neverjetno je kako se vleče cesta ob jezeru, ki je po obsežnosti kar malo morje.

Stemnilo se je že, ko smo prišli v Verono. V skopo odmerjenem postanku ni bilo časa niti za ogled znamenitosti povezanih z veronskima ljubimcema Romeom in Julijo. Večina se je zapodila v najbližjo trgovino z avto deli. Redki so se potem še okorajžili za kratek sprehod po mestu, se potem izgubili in kot zakleti tavalili okoli starega obzidja, ki obdaja center mesta. Ko smo pričakali tudi zadnjega izgubljenca, smo odhiteli mimo Padove do Benetk.

Šele ob 21,30^h smo po kratki peš hoji prispeli do našega hotela Terminus. V nekem bifeju smo imeli komaj omembe vredno večerjo. Za primer naj povem, da smo pri našem omizju šele, ko je zadnji dobil in pojedel svoj obrok, ugotovili, da je servirani zrezek bil pravzaprav riba.

Kljub pozni uri se mi ni dalo prav nič iti spat. Benetke imajo poseben čar ravno ponoči. Takrat popusti vročina in razsvetljene izložbe pridejo najbolj do izraza. Z majhno skupino sem se peš napotil po vijugastih in ozkih ulicah do Markovega trga. Bila je ravno polnoč, ko smo prispeli tja. Razsežni trg je bil prazen. Le pred dvema kavarnama sta na prostem maloštevilnim občudovalcem igrala orkestra valčke. Čudovito za tistega, ki se rad predaja romantiki. Na najbližnji postaji vodnega avtobusa smo se potem vkrcali in po progi "direttissimo" pripeljali prav pred naš hotel. Kljub napornemu dnevu še dolgo nisem mogel zaspati.

Naslednjega dne zjutraj smo se skupno z vodičem še enkrat, tokrat po vodni poti kanala Grande, podali na Markov trg. Naš vodič se je šele tu prav razgovoril in pokazal kaj ve. Ogledali smo si baziliko in seveda obvezni most vzdihljajev ter počakali na trgu toliko časa, da sta znamenita zamorca z ure na stolpu pričela tolči po zvonu. Vem, da je večina že bila kdaj v tem mestu kanalov in gondol zato se ne bi o tem kaj več razpisal.

ing. Slavko Klančičar

